

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer

(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1927.

Held irodalmi és nyomdavállalat II., Margit-körút 7. Telefon: T. 273—95.

TARTALOM:

- Gröber Aladár dr.** gyöngyösi kir. közjegyző: Lemondás a megnyílt örökségről.
- Kepes János dr.** székesfehérvári kir. közjegyző: Hagyatéki iktatókönyv.
- Barcs Ernő dr.** budapesti kir. közjegyző: Megjegyzések az örökösödési eljárás novellájára vonatkozó végrehajtási utasításához.
- Kovaliczky Elek dr.** sátoraljaujhelyi kir. közjegyző: Válasz Barcs Ernő budapesti kir. közjegyző cikkére az örökösödési eljárás novellájára vonatkozó végrehajtási utasítás tárgyában.
- Lénárt Dezső dr.** soproni kir. közjegyző: Megjegyzések a hagyatéki működési körök megállapításához.
- Seidler László dr.** budapesti kir. közjegyzőhelyettes: Néhány észrevétel a kir. közjegyző ügygondnokrendelési jogáról.
- Részletek az igazságügyminiszter 1927. május 3-i költségvetési beszédéből.
Közlemények.
- Fekete László dr.** budapesti kir. közjegyző: Az illetékügyi új rendelkezések.
Judicatura.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. T. 123—58.

Lemondás a megnyílt örökségről.

Irta: **Gröber Aladár dr.** gyöngyösi kir. közjegyző.

Egy hagyatéki tárgyaláson az örökös egy harmadik személy javára lemondott. Az ügy peressé vált, de meg kell említenem, hogy nem felek, hanem a harmadik személy és más igénylők közt, akik magukat szintén örökösöknek vélték és meg kell jegyeznem azt is, hogy a kereset nem irányult a lemondási ügylet eredeti érvénytelenségére. Az ítélet hivatalból megállapítja a lemondási ügylet semmisségét és így indokol:

„Minthogy azonban H. József ezen őt megillető öröklési jogáról lemondott, illetőleg helyesebben, — minthogy az öröklésről való lemondásnak helye jogszabályaink értelmében csak az öröklés megnyilta előtt van, — ezen reá nézve már megnyílt örökséget visszautasította. . . .“

„Tekintettel arra, hogy H. József részéről az örökséget visszautasító nyilatkozat éppen ahhoz a feltételhez kötött és megszorítás mellett történt, hogy csupán a felperesek javára utasítja vissza az örökséget, ez jogszabályaink értelmében érvénytelen, semmis. Öröklési jogszabályaink értelmében ugyanis (ugyanazt mondja a Tervezet 1846 §-a is), semmis minden olyan örökséget visszautasító nyilatkozat, mely feltételhez, időhöz kötött, vagy részleges.“

A kérdés, ami itt felmerül, világos és határozott: igaz-e amit az ítélet állít, hogy élő jogunk szerint már megnyílt örök-

ségről harmadik személy javára lemondani nem lehet, más szóval kifejezve, hogy a megnyílt örökséget, ha elfogadni nem akarják, csak visszautasítani lehet, amit, ha nem ragaszkodunk a Tervezet terminológiájához, úgy is kifejezhetünk, hogy a delatio utáni lemondás csak abszolút hatálylyal bírhat.

Az indokolás adós maradt az általánosságban hivatkozott jogszabály forrásának megnevezésével, ami pedig annál is szükségesebbnek mutatkozott volna, mert a Tervezetre való hivatkozásnak gyanút kell keltenie, mivel a subsidialiter jogforrásként használni szokott Tervezetre nem ott hivatkoznak, ahol élő jogszabály van, hanem ellenkezően ott, ahol nincs.

Az ítéletben hivatkozott jogszabály létét tagadom s állítom, hogy azzal éppen ellenkező élő jogszabályunk van és ezért megkísérlem a bizonyítást.

Tételes törvénnyel ez természetesen nem igen fog menni, hiszen nincsen írott magánjogunk, de azért valamit mégis csak találunk.

A hagyatéki eljárásról szóló 1894. évi XVI. tc., melyet az élő anyagi jogszabályok respektálása nélkül sem megalkotni nem lehetett, sem alkalmazni nem lehet, az örökség visszautasítását egyáltalán nem ismeri, hanem csak lemondásról tud, tekintet nélkül arra, hogy a lemondás az örökség megnyílt előtt, vagy annak utána történik-e és hogy a lemondás harmadik személy javára szól-e, vagy sem „Ha az ... örökös, utóörökös ... igényéről lemondott ...“ „Ugyanezek a szabályok megfelelően alkalmazandók ... azon beadványra ... melyben lemondásukat ... jelentik be.“ (Lásd a 66. §-t.)

A csődtörvény 28. §-a így szól: „Amennyiben a csődnyitást megelőzőleg két éven belül keletkeztek, megtámadhatók: 1. A közdósnak azon jogcselekvényei, melyek által örökségről vagy hagyományról lemond ...“

Kern szerint (Fodor féle Mgjog, 163 1.) a Csődt. 28. §. 1. pontja az örökhagyó halála utáni lemondást ért alatta és hivatkozik e részben Králikra is. Králik e kérdést (Csődtv. magy.) valóban csakis e szempontból tárgyalja és az előre lemondást nem említi. Tehát úgy Kern, mint Králik szerint a Csődt. 28. §-ának minimális tartalma a delatio utáni lemondás, természetesen a harmadik személy javára szóló is, mert e részben szerzőink semmi különbséget nem tesznek, pedig a gyakorlatban az utóbbiak for-

dulnak elő a legsűrűbben, tehát kétségtelen, hogy ilyeneket is kell az általuk használt lemondás kifejezése alatt értenünk.

Hogy azonban ez a kifejezés itt nem terminológia, hanem csupán fraseologia, az frappánsul kitűnik a törv. 160. §-ából: „...a felszámolási határnap eltelte előtt a csődbíróság felhatalmazása szükséges: ...8.) az örökségek és hagyományok visszautasításához.“

Nyilvánvaló, hogy a törvényhozó az első esetben, vagyis a vagyonbukott részéről történő lemondásoknál főként a harmadik személyek javára szóló lemondásokra, de okvetetlenül ilyenekre is gondolt, míg a második esetben, vagyis a tömeggondnok lemondásainál másra, mint abszolút hatályu lemondásra (az örökség túlterheltsége miatt) nem is gondolhatott és ezért élhetett itt a visszautasítás kifejezésével, anélkül, hogy ebbe a kifejezésbe valami különös célzatot szándékoltnak volna rejteni.

Ha mármost igaz volna az, hogy az örökség megnyílt utáni, harmadik személy javára szóló lemondás eredetileg érvénytelen, nem is kellene azt a tömeggondnoknak megtámadnia. Nagyot hibázna azonban, ha ezt a mulasztást megkockáztatná, mert biztosan vakot vetne vele, mivel a törv. 28. §-a által érvényesen létrejöttnek feltételezett lemondási ügylet érvénytelenítésére őt ez a 28. § egyenesen kényszeríti, (lévén az abban megadott felhatalmazás nem pusztá jogositvány, melylyel a gondnok tetszése szerint rendelkezik, hanem a körülményekhez képest szigorú kötelesség is, aminek elmulasztása következmények nélkül nem maradhat.)

Lássuk mármost a szokásjog köréből az elvi jelentőségű felsőbírósági határozatokat. Az eredmény itt sem lesz fényes, mert a tárgyunkul szolgáló jogkérdés peres vitának s ennek folytán bírói határozatnak közvetlen tárgy sohasem volt. Közvetve néha mégis.

Íme a sovány eredmény:

„A lemondás rendszerint megszünteti az öröklésből származó igényeket s az örökhagyó életében is helyt foghat.“ (C. 4904/885. Grecsák féle dtvtár VII. 321. 1.) Itten kétségbe vonatván a delatio előtti lemondás érvénye, annak kimondásával, hogy ez is érvényes, a delatio utáni lemondás érvénye nem annyira hallgatólagosan, mint inkább nyomatékosan lett megállapítva.

„Az öröklésről való lemondás szoros értelemben csak

akkor forog fenn, ha a lemondást tárgyazó szerződés az örök-hagyóval törvényes öröklési kapcsolatban álló örökös és az örök-hagyó közt jött létre . . .“ (C. 5879/903. l. uott.) Ebben különbséget tesznek a tudományos jog szempontjából a szoros és nem szoros értelemben vett lemondások között, az utóbbi alatt az örökség megnyilta utáni lemondásokat értvén. Tehát ismerik és elismerik az utóbbiakat is.

Nekünk ez a két döntvény azért nem mond eleget, mert nem tudjuk megállapítani, hogy ezek a lemondások harmadik személyek javára szóltak-e, vagy sem, már pedig minket most az előbbiek sorsa érdekel.

A harmadik döntvény így szól :

„Az, aki a megnyilott örökségről harmadik személy javára ellenérték nélkül lemond és ez által hitelezőit megkárosítja . . .“ (C. 8951/903) Itt már a harmadik személy javára történt lemondás alkotja a tényállást és az erre kimondott jogelvben benne van implicite az általam élőnek állított jogszabály is. Nem lett volna ugyanis semmi szükség a turpis causával való operálásra, mint az érvénytelenséget előidéző feltételre, ha a megnyilott örökségről harmadik személy javára való lemondás önmagában is érvénytelen volna.

Áttérek most a jogi szokásoknak arra a kategóriájára, amelylyel tulajdonképen bizonyítani akarok, vagyis a perenkívüli joggyakorlatra, ami főként a kir. közjegyzői hagyatéki tárgyalásokon kap konkrét formát és a birói hagyatékátadó végzésekben befejezést. Az életviszonyok változatossága igen sűrűn produkálja itt az örökség megnyilta utáni lemondást, sokszor harmadik személy kijelölése nélkül, de legtöbbször ilyennek kijelölésével. A magam praxisa is bőségesen termelte ez utóbbiakból is a jogerős átadó végzések alapjául szolgált hagyatékátadási jegyzőkönyveket, mindnyájunké együtt ezrével. Ezt a közjegyzői és birósági gyakorlatot harmonikusan egészíti ki az árvaszékek gyakorlata, számtalan esetben hagyván jóvá ilyen, delatio utáni, gyámoltak és gondnokoltak javára szóló lemondásokat elfogadó nyilatkozatokat. Azt hiszem, hogy nem kell ezekből egy gyűjteményt felmutatnom, hanem bátran hivatkozhatom a köztudomás fogalmára s egyben e szokásnak szintén köztudomásulag állandó, idősült és valódi jogi meggyőződést kifejező kvalifikációjára.

Hogy azt a szokást más, ellenkező szokás meg nem za-

varta, könnyen bizonyíthatom, a contrario érveléssel, a következő megfontolás alapján. Ama igen nagyszámu hagyatéki ügyek közül, melyekben örökség megnyilta utáni, harmadik személyek javára szóló lemondások foglaltatnak, nagyon sok vált peressé, egyéb okok miatt (miként a mi esetünkben is). Hol van egyetlen-egy felsőbirósági ítélet is, amelyik egy ilyen alkalomból a lemondási ügylet semmisségét hivatalból észlelte volna? Ilyent egyet sem találunk és miután ilyen szabály más jogi kutfőben sem található, ilyen élő jogszabály nincs is, de nem is volna üdvös, ha ilyen döntvényt hoznának. Gondoljunk csak a sok lemondási ügyletre, amelyet eredeti semmissége folytán megtámadni sem kellene, hanem csak ennek a jogi állapotnak kellene érvényt szerezni.

Hogy ilyen jogszabály nem is élhet, azt bizonyíthatom az illetékszabályokkal is, amit ne méltóztassék kicsinyelni, mert én itt az illetékszabályokat nem mint jogot, hanem mint életviszonyokat kezelem, már pedig azoknak ilyen értelemben való súlyos jelentősége senki előtt sem lehet kétséges. Nem azt mondom tehát, hogy az illetékszabályokban megtalálom a keresett örökjogi szabályt, hanem azt, hogy az illetékszabályok által teremtett életviszonyok sulya a magánjogi szokás létrehozásában, vagy a már addig is éltnek fenntartásában jelentékeny tényezőként szerepelhet, valamint mondom azt is, hogy semmiféle illetéktételt sem lehet alkalmazni nem létező ügyletre, már pedig az illetékszabályok idevágó 82. tételét elég gyakran alkalmazták és senkinek sincs tudomása arról, hogy ez az illetéktétel az 1920 évi XXXIV. t. c. életbe lépte előtt valaha is, részben is hatályon kívül lett volna. Mi közjegyzők sokszor szolgáltattuk az anyagot e tétel alkalmazásához, mindig, mikor örökség megnyilta után, harmadik személy javára történt a lemondás, mert hiszen csak nem boncolhattuk fel a lemondási ügyletet a pénzügyi jogban adott kedvezmény elvesztésének súlyos következményével egy örökösödésre és egy élők közti vagyonátruházási szerződésre.

Érdekes e részben az 1920. évi XXXIV. tc., melynek 81—83. §§-i mindenféle lemondáson kívül a visszautasítást is ismerik. Kétségtelenül azért készültek e törvényszakaszok az érthetőségnek rovására is ekkora óvatossággal, hogy a jelenlegi magánjogi jogszabály életében is alkalmazhatók legyenek és azután is, vagyis akkor is, amikor a Tervezetből Törvény lesz.

Nem állítom azt, hogy egyik-másik átadó végzésben ez

a kifejezés: „az örökséget visszautasította,“ vagy „elutasította,“ az abszolút hatályu lemondások megjelölésére elő nem fordul, de ennek a harmadik személyek javára történő lemondások állandó gyakorlata mellett jelentősége nincs. Nem egyéb ez pusztán szóhasználatnál, ez is fraseológia és nem terminológia.

Mit tart témánkról az irodalom? Főként tankönyvirodalmunk azt, amit az ítélet, így Zlinszky, Raffay, Herczegh és mások is. Hogyan lehetséges ez és hogyan lehetséges az, hogy amíg pl. Zlinszky régi kiadásaiban azt tanítja, hogy: „az öröklés jogról való lemondás, akár nyílt meg az örökség, akár nem, ... korlátlanul megengedett,“ újabb kiadásaiban az ellenkezőt állítja, annak ellenére, hogy az élő jog gyakorlata időközben meg nem változott?

Nyilván tudományos meggyőződésük folytán nem helyeznek ezek az auktorok figyelmet az élő jogra, az elméletet nem választják el élesen a gyakorlattól és csak az előbbit domborítván ki kellő súlylyal, alkalmat adnak a tévedésre annál könnyebben, minél kevésbé volt tárgyunk éppen nagy állandósultsága és idősültsége folytán vitának tárgya. Sőt kétségtelenül tévedtek maguk is, mert ott keresték a szabályt, ahol vita hiányában nem találhatták, vagyis az ítéletekben és nem keresték ott, ahol megtalálhatták volna: a hagyatékátadó végzéseiben. A mostani eset sem került a felsőbbbírók magas pulpitusára, ahonnan messzire el látszott volna, mert az elsőbírói ítélet megfellebbezve nem lett.

Kern a lemondást részletesen és ugyancsak az ítélet szellemében tárgyalja, az élőjog mibenlétéről pedig a következő jegyzetben emlékezik meg: „A Curia a lemondás kifejezésével hol az örökhagyó halála előtti, hol a halála utáni lemondást jelöli meg.“ (Fodor féle mgj., V. köt. 163. 1.)

De azért mégsem homályosul el e kérdés mindenütt. Világosan nyilatkozik Baditz a Tervezetre vonatkozó bírálati anyagban a következőleg: „A fennálló jog szerint az örökségről csak lemondani lehet.“ (Ig. Jav. Tára VI. évf. 4. sz. 1466. 1.) Kétségtelenül megállapítja az élő jogot Zsögöd is: „E szerkezet azon célzást rejti, miszerint vannak az örökségről való lemondás tárgyában kötött szerződések olyanok, is, melyek a megnyílás utániak... Csakugyan, mai jogunkban örökségről való lemondás alatt mindkettő értetik.“ Majd így: „Döntvényeink is lemondásról hol egyik, hol másik értelemben szólnak.“ (Mgj. tan. II. köt. 246. 1.)

Azt hiszem, sikerült bebizonyítanom, hogy mit tartalmaz felvetett kérdésünk tárgyában az élő jog, amit még ily kicsiny körben is hangoztatni azért tartok aktuálisnak, mert hovatovább általánosabb lesz a felismerése annak a jelentőségnek, amit különösen jelenlegi politikai helyzetünkben egy olyan codex képvisel, mely az élő jogot nem annyira reformálja, mint inkább konzerválja és organikusan fejleszti. Mindenesetre érdekes jelenség, hogy zavar és kétely állhat elő a jogéletnek éppen olyan részében, amely oly tisztán és egészségesen buzog, hogy benne a vitának csirája talajra sem talál, tehát belőle döntvény ki sem nőhetett és kételyre adott alkalmat éppen azért, mert benne döntvény nem is termett.

Azon a kapun, amit én itt döngetni próbáltam — mi közjegyzők — szabadon ki s be járunk és ezért előttünk felesleges fáradozásnak is látszhatik igyekezetem, de amint valaki egyszer is kétségbe vonja azt a szabad járást-kelest, kitünik, hogy törvény és peres szokás hiányában, legalább is pillanatszerűen, mennyire nehéznek mutatkozik a bizonyítás. Ez a körülmény s belőle a perenkívüli szokás jelentőségének kiemelkedése szolgáljanak igazolásomul.

Helyes-e az abszolút hatályu lemondás számára választott „visszautasítás“ kifejezés?

Én nem tartom szerencsésnek. Az örökösnek vagy azért nem kell az örökség, mert túl van terhelve, vagy pedig azért, s ez a tulnyomó eset — ámbátor rendszerint csak egészen kicsiny értékű hagyatékoknál szokott előfordulni — mert a gazdaságilag erősebb, vagy mondjuk inkább csak, hogy valamelyest szilárdabb, tisztán atyafiságos szeretetből a gyámoltalan (rendszerint testvér) javára áldoz. Valóságos oázisok ezek az egyébként sivár tülekedések közepette, amit magyar népünknek, sajnos páratlan makacssága s elvakult daca különösen heves lánggra lobbant fel.

Természetes, hogy azt, aki azért nem örököl, mert már az örökhagyó életében kielégítették, nem számítom a lemondók közé, azok pedig, akik csak színlelik a lemondást, szintén az áldozatkésztséget imitálják és az is világos, hogy a már említettem túlterheltség okából lemondók gazdaságilag tulajdonképpen nem mondanak le semmiről sem.

Marad tehát mint szinte egyedüli motivum a szeretet vezérelte áldozatkésztség. Jól tudom, hogy a kifejezés megválasztásánál nem a motivumnak, hanem a jogi hatásnak (a lemondóra nézve

az öröklés minden jogi hatása kizárásának) érzékeltetése volt a szándék. Csakhogy mintha ez a szándék egyrészt elfogult volna, mert csupán a lemondó körüli hatásokra figyel, másrészt mintha többet is mondana annál, mint amit mondani akar. A „visszautasítás“ szava ugyanis nagyon kemény, ridegen hangzó s ezen felül dacot is tartalmazó, aminek éle kétségtelenül az örökhagyó felé mutat. Ez pedig a dolog természeténél fogva szinte sohasem igaz, mert ilyen indok a lemondót sohasem szokta vezérelni s ennek folytán a „visszautasítás,“ bár motiválni nem akart, mintha mégis motiválna, de hibásan.

Hagyatéki iktatókönyv.

Irta: **Kepes János dr.** székesfehérvári kir. közjegyző.

Kovaliczky Elek dr. kartársunk Közlönyünk 1927. áprilisi számában az örökösödési eljárás novellájához kiadandó végrehajtási utasításra vonatkozó glosszáiban kifejti álláspontját az új hagyatéki eljárás során használandó könyvek tekintetében. Éppen t. Kartársunk minden egyes cikkének nagy súlyára tekintettel kell reá mutatnom arra, hogy a hagyatéki könyvek felfektetésére vonatkozó álláspontja nem célszerű és így nem helyes.

Fontos szempontjaink az új hagyatéki eljárásnál az örökösödési eljárás gyorsítása, a jogkereső közönség érdekének kielégítése. Ezen alapvető szempontok körén belül állapítandó meg a helyes adminisztráció, melynek döntő alaptényezője az elintézés alatt álló ügy rovására nem menő teljes leegyszerűsítés. Az ügyfelek érdekeinek megóvása, a közjegyző saját személyének és működésének teljes fedése, a hivatalos működés hű, fotografikus lerögzítése összhangba hozandó az adminisztráció teljes leegyszerűsítésével, amit szükségessé tesz a munkapazarlás kiküszöbölésének, az anyagokban és személyzeti munkában való takarékoságnak szempontja.

Kovaliczky Elek dr. az új hagyatéki eljárás során öt alapkönyvet és mindegyikhez egy-egy mutatót, tehát összesen tíz könyvet kontemplál. Én ezt teljesen feleslegesnek tartom. Tíz hagyatéki könyv vezetése horribilis munka, sok tévedésre adhat alkalmat, felesleges pénz, munka és időpazarlást jelent annál is inkább, mert szerintem egy jó beosztású hagyatéki naplóval és egy mutatókönyvvel a kérdés megoldható.

Ezzel a hagyatéki naplónak nevezendő könyvvel és a kapcsolatosan vezetendő mutatóval, helyes beosztás mellett az adminisztráció célszerűségét a jogkereső közönség és a közjegyző nagyfontosságú érdekeivel összeegyeztethetjük.

A könyv tüntesse fel: a közjegyzőhöz féltől, vagy hatóságtól hagyatékban beérkezett bármily tárgyú első ügydarab sorszámát és a beérkezés időpontját, (a sorszámozás minden új ügyben évente 1 sorszámtól újra kezdendő)

örökhagyó nevét és lakhelyét,

a megkereső hatóság vagy személy címét, illetve nevét és székhelyét, illetve lakhelyét,

a beérkezett első beadvány, illetve iratküldemény tárgyát és hatósági számát,

ugyanazon ügyben beérkezett minden további beadvány vagy irat küldőjének megnevezését, az érkezés időpontját és tárgyát,

ez ügyben mindenkor beküldött pénz vagy egyéb érték beérkezésének időpontját, a küldő nevét, a letét körülírását,

a letét kiutalására vonatkozó intézkedést, az időpont, az átvevő hatóság, vagy személy megjelölésével és a kiutalt letét körülírásával.

az ügyben minden egyéb intézkedés, elküldés, vagy kiszolgáltatás tárgyát és időpontját,

nyilvántartást,

és észrevételezési rovatot.

A hagyatéki mutató az Abc. sorrendjében az örökhagyó nevét lakhelyét és az iktatókönyvi számot tüntetné fel.

Első pillanatra talán túlszofoltnak látszik a hagyatéki napló, azonban megfelelő nagyságú könyv készítése mellett és célszerű beosztással, ezen könyv a kezelésre teljesen alkalmas és alkalmas pótolni Kovaliczky dr. kartársunk által javasolt öt hagyatéki könyvet, mert annak összes adatait magába foglalja és az egy ügyben eszközlendő összes bejegyzéseket könnyen áttekinthetővé teszi és csoportosítja. Minden további indokolás és részletes magyarázat mellőzése céljából ezen általam javasolt hagyatéki naplónak mintáját egyes bevezetésekkel az alábbiak szerint állítottam össze.

Még csak a letétekre vonatkozóan kívánok egy megjegyzést tenni. Valóban rendkívülien fontos a közjegyző személyét illetően úgy a felügyeleti hatósággal, mint a felekkel szemben a letétekre vonatkozó pénztári bizonyítékok megőrzése. A közjegyző köteles

2 1/2 cm	5 cm	5 cm	5 cm	11 cm
Sorszám Erkezés ideje	Örökhagyó neve és lakhelye	Megkereső neve székhelye vagy lakhelye	Megkeresés tárgya hatósági száma	Minden további beadványnál érkezés ideje, megkereső neve és székhelye vagy lakhelye, megkeresés tárgya
1. 1927 július 1.	Alföldi János Székesfehérvár	Kir. Járásbíróság Székesfehérvár	Hagyaték tárgya- lási megbízó vég- zés összes iratok- kal Pk. 297/1927.	1927 július 10. Budapest sz. főváros árvaszékének gyámki- rendelő határozata. 1927. jul. 16. Alföldi Géza Sop- ron, zárlat iránti kérelem 1927. jul. 26. Szífvári kir. Járás- bíróság végzése zárlati ügy- ben, összes iratokkal folytató- lagos tárgyalás végett.
2. július 17.	Szombathy Péterné sz. Gergely Janka Inota	Fejérmegye árvaszéke	Gyámkirendelő határozat 391/1927. ár.	1927. aug. 13. Inotai községi előljáróság halálesetfelvétel 1927. aug. 28. Ugyanaz ; feltár
3. július 30.	Nagy Tihamér dr. Polgárdi	özv. dr. Nagy Jánosné szül. Sár- keszy Iona pol- gárdi lakos és társai	Örökösödési bizo- nyítvány iránti kérvény	1927. aug. 4. Községi előljáró- ság Polgárdi. Halálesetfelvétel.
4. aug. 7.	Aschenbrenner Istvánné sz. Kiss Julianna Nadap	Magyar Általános Takarékpénztár r.t. szífvári fiókja Szífvár.	Követelési igény bejelentése	1927. aug. 9. Nadapi közs. előljáróság halálesetfelvétel 1927. nov. 19. Nadapi közs. előlj. feltár
5. szept. 16.	dr. Némethi Kálmán Pákozd	Községi előljáróság Pákozd	Halálesetfelvétel 36/1927	1927. okt. 2. Fejérmegye árv-nek gyámkirendelő 397/1927. ár. sz. határozata.
6.				

6 cm	4 cm	10 cm	4 cm	4 cm
Pénz vagy egyéb érték- letét érkezésének ideje letevő neve és lakhelye letét tárgya	Letét kiszolgál- tatása. Időpont. Átvevő neve és lak- helye. Kiszolgálta- tási tárgya	Egyéb intézkedés és kiszol- gáltatás ideje és tárgya	Nyilván- tartás	Észrevétel
1927. jul. 15. Adonyi községi előljáróság őri- zetbe vétel beküldi az Adonyi Tptár által Alföldi János névre ki- állított 369. számú 4000 P-ről szóló takaré- betéti könyvet	1927. dec. 21. Al- földi Géza soproni lakosnak 4000 P-ről szóló takaréketéti könyv kiszolgál- tatva	1927. jul. 17. Beterjesztve ösz- szes iratok székesfehérvári kir. Jbsághoz zárlatkérdésében. 1927 nov. 10. hagyatéki tárgy. 1927 nov. 12. beteresztve ösz- szes iratok végjelentéssel, kim- mutatás és kivonatokkal szí- fvári kir. jbsághoz		
		1927 aug. 1. sürgetve inotai községi előljáróság haláleset felvétel beküldése végett 1927 aug. 16. megkeresve inotai községi előljáróság leltározás végett. 1927. szept. 15. hagyatéki tárgy. 1927 szept. 17. Beterjesztve ösz- szes irat végjelentéssel Fejér- megye ár-vez. jelentés kim. és kivonatokkal szífvári jbság.	1927 aug. 15. 1927 szept. 1	
		1927. aug. 6. hirdmény kibocsájtva 1927. Elintézési tervezet szkvári jbsághoz végjelentéssel, összes irat- tokkal.	1927 szept. 22.	Jbságnál kifüggesztve 1927. aug. 6.
1927 szept. 14. Kis Fe- renc nadapi lakos jegyző- könyv mellett letéteményez örökhagyó hagyatékához tartozó egy aranyórát és aranyláncot	1927 dec. 15. letett egy aranyóra és egy aranylánc kiszolgál- tatva Auschenbrenner József nadapi lakos- nak	1927 nov. 6. Nadapi közs. előlj. megkeresve leltározás végett. 1927 dec. 15. trgy. sz. 1927 dec. 17. bef. ösz. irat végjel. kimutatás és kivonatokkal szífvári jbság.	1927 nov. 5-én elha- lálozástól számított 3 hó lejár. Leltár 1927 dec. 5.	
		1927 szept. 18. Örökösök meg- dézve szept. 26-ra leltározás és trgy. sz. végett. 1927 szept. 29. Bef. ösz. irat vég- jelentéssel Fejérm. ár. jelentés ki- vonat és kimutatással szífvári jbság.		

legyen minden nyugtát és elszámolást eredetiben megőrizni és az egyes hatóságokhoz hagyatéki célra bélyegmentesen hitelesített másolatot köteles legyen betérjeszteni. A közjegyző személyét illetően eddig sem volt helyes és célszerű, hogy pl. tömegelosztásoknál a közjegyző az eredeti nyugtákat s illetve vételismervényeket tartalmazó jegyzőkönyveket kezéből kiadott. A közjegyző hagyatéki ügycsomókat készít és azon hagyatéki ügyekben, amelyekhez letétek tartoznak, a letétek kiszolgáltatására vonatkozó vételismervényeket köteles legyen megőrizni és pediglen oly ideig, mint általában megőrizni köteles a leghosszabb kiselejtezési időtartam alá eső egyéb iratokat. Ezzel úgy a közjegyző érdeke, mint az ügyfelek érdeke megfelelően meg van védve.

Megjegyzések az örökösödési eljárás novel-lájára vonatkozó végrehajtási utasításhoz.

Irta: **Barcs Ernő dr.** budapesti kir. közjegyző.

A fenti cím alatt igen érdekes és értékes cikk jelent meg e lapnak f. évi 4-ik számában. — A cikk írója Kovaliczky Elek dr.; m. kir. kormányfőtanácsos, sátoraljaujhelyi kir. közjegyző úr, a tölemegszokott éleslátással és szakavatottsággal mutat reá cikkének bevezető részében arra a nehéz feladatra, amely az új örökösödési eljárásnak az életbe való bevezetésével a kir. közjegyzői karra hárul. —

Azt hiszem mindannyian aláírjuk az igen tisztelt cikkíró úrnak azt a megállapítását, hogy a reánk váró feladat háládatlan és nem célravezető, mert a dolog természeténél fogva minden rekompenzáció nélkül, munka és regie-többletet hárít reánk; még pedig olyan munkatöbbletet, amely nem a bíró, hanem a bírósági iroda tehermentesítését jelenti.

De ha már ezt a munka- és regietöbbletet a törvény erejénél fogva magunkra vállalni hazafias kötelességünknek is tartjuk, mégis arra kell törekednünk, hogy ezt az amugy is nagy megterhelést jelentő feladatot a fölösleges munka és anyagpazarlás mellőzésével oldjuk meg.

Legyen szabad tehát a munka-, idő- és anyagmegtakarítás érdekében, — ha még nem késő, — a kiadandó végrehajtási uta-

sításhoz és illetve Kovaliczky Elek dr. igen tisztelt kartársunk cikkéhez néhány megjegyzést fűzni.

Lehetőleg minimumra csökkentendőnek tartanám a felfektetendő könyvek számát. A sok könyv munka és költségtöbbletet jelent, az ügyek állásának áttekinthetőségét nehezíti és a tévedések lehetőségének számát szaporítja. Kovaliczky Elek dr. kartársunk nem kevesebb, mint nyolc könyvnek vezetését javasolja. És pedig:

1. Hagyatéki napló, vagy: Hagyatéki iktató.
2. Ehez névmutató.
3. Hagyatéki ügykönyv.
4. Ehez névmutató.
5. Örökösödési bizonyítványok könyve.
6. Ehez névmutató.
7. Hagyatéki letétnapló.
8. Nyilvántartási könyv.

Szerény nézetem szerint ezen könyvek közül az 1., 2., 5. és 6. alattiak vezetését az alábbiakban általam javasolt ügykezelés mellőzhetővé teszi

A hagyatéki napló vezetésének Kovaliczky Elek dr. kartás úr által javasolt az a módja, hogy abba a halálesetfelvétel és egyéb, a hagyatékokra vonatkozó minden beérkező irat időrendben bevezetessék; az ügy állásának áttekinthetőségét nehezíti, mert az ugyanazon ügyre vonatkozó különböző időben érkező beadványok között a kapcsolat csak az elő- és utószámokra való kölcsönös utalások feltüntetésével és azok felkutatásával állapítható meg; ami az ügy állása iránt esetleg érdeklődő feleknek a gyors felvilágosítás megadását lehetetlenné teszi; a közjegyzőnek sok idejét rabolja és valamelyik számnak esetleges elírása által zavarokra is adhat alkalmat.

Azt a megoldást ajánlanám tehát, hogy minden beérkező halálesetfelvétel az **1. minta** szerinti iratborítékban kezeltessék. Az iratborítékok sorszám szerinti rendben és évenként alkotandó külön-külön iratcsomóban megőrzendők. A halálesetfelvétel az 1. alszám alatt s ugyanazon ügyre vonatkozó minden azután beérkező irat pedig az érkezés rendje szerint következő további alszám alatt az iratboríték belső lapján vezetendő naplóba beirandó és az iratborítékba helyezendő. Az elintézés módját és idejét az 1. minta 4. rovata tünteti fel.

Az észrevétel rovatba a hagyatéki letétnapló és a hagyatéki

1. sz. minta.

1. oldal.

h. n. szám.
192 . . .

Az örökhagyó neve :

„ lakhelye :

„ állampolgársága :

„ elhalálozásának helye :

„ „ ideje : év hó nap.

1. sz. minta.

2. 3. és 4. oldal.

Al- szám	Érkezés ideje			A beküldő megnevezése és a beküldött irat tárgya	Az elintézés módja és ideje	Észrevétel
	év	hó	nap			
1.	2.			3.	4.	5.

2. sz. minta.

Az örökhagyó neve :

.....
.....

Elhalálozás helye és ideje :

n év hó nap.

Hagyatéki naplószám :

„ letétnaplószám :

„ ügykönyviszám :

3. sz. minta.

Hagyatéki

Tétel szám	Érkezés ideje			Az örökhagyó		A letévő megnevezése	A letét tárgya	Befolyt						
	év	hó	nap	neve	lakhelye			érték		készpénz				
								P.	f.	P.	f.			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.							
						Áthozat :								
						Átvitel :								

letétnapló.

Kiadatott :			A letétből kiadott érték és készpénz megnevezése	Érték		Készpénz		Megjegyzések	
Mikor ?				Kinek	P.	f.	P.		f.
év	hó	nap							
9.	10.	11.	12.	13.	14.				
						Áthozat :			
						Átvitel :			

4. sz. minta.**Nyilvántartási napló.**

Január 1.

Az ügy száma	Az ügy megnevezése	Teendő intézkedés	Az elintézés módja
1.	2.	3.	4.
		Január 2.	

ügykönyviszám tüntethető fel abban az esetben, ha letét is van, vagy az ügy tárgyalásra kerül, mely esetben az ügy a hagyatéki ügykönyvbe átvezetendő.

A névmutatót a **2. minta** szerinti kartotéklap pótolná. A kartoték-lapok évenként, betűrendben csoportosítandók.

Ha örökösödési bizonyítványt kérnek, az is kitűnik az iratboríték belső lapján vezetett naplóból, ami külön könyv és névmutató vezetését szükségtelenné teszi.

A hagyatéki letétnaplóra **3. mintát** ajánlom.

A nyilvántartási naplót bármilyen határidőnapló is pótolhatja, ha épen úgy tetszik a **4. minta** szerinti határidő napló készíthető, mely a hagyatéki ügyeken kívül egyéb ügyekben teendő intézkedések feljegyzésére és határidők vagy határnapok nyilvántartására is használható.

Még csak két körülményre vagyok bátor a figyelmet felhívni.

Az egyik az, hogy a végrehajtási utasításban gondoskodni kell arról, hogy azok a halálesetfelvételi-ívek, amelyekkel kapcsolatban intézkedésnek (leltározás tárgyalás) szüksége nem merül fel, vagyonhiány miatt eljárás nem indul, megőrzés végett félevenként a járásbíróshoz beküldessenek, nehogy fölöslegesen szaporítsák a közjegyzők irattára.

A másik az, hogy a végrehajtási utasítás kiadása és életbe léptetése között kellő idő álljon rendelkezésére, a megfelelő nyomtatványok elkészítésére és beszerzésére.

—————

Válasz Barcs Ernő dr. budapesti kir. közjegyző cikkére az örökösödési eljárás novellájára vonatkozó végrehajtási utasítás tárgyában.

Irta: **Kovaliczky Elek dr.** sátoraljaujhelyi kir. közjegyző.

Barcs Ernő dr. kartársunk alapos, tartalmas és tanulságos cikkének a hagyatéki napló vezetésére vonatkozó az a része, amely a hagyatéki naplónak általam javasolt vezetési módját kifogásolja, gondolkozóba ejtett és újabb megfontolás után azt a következőkben módosítom.

Minthogy alig képzelhető el a gyakorlatban olyan eset, hogy hagyatéki ügyben a haláleset felvétel beérkezését megelőzőleg a kir. közjegyzőhöz valamelyes jelentés vagy átirat beérkezne — a ha-

gyatéki naplóba a beérkezés időrendjében csak a haláleset felvételi ívek lesznek beiktatandók. A vagyontalannak jelzett halálesetfelvételi ívek kivételével, amelyekre csak a hagyatéki naplószámmal és a beérkezés dátumát jegyezzük fel, a többi halálesetfelvételi ív a hagyatéki naplószámmal ellátandó előadmányi ívet kap, mely egyúttal boríték ív; ebbe minden egyes beérkezett ügydarab és minden közjegyzői intézkedés a beérkezés illetve intézkedés kelet sorrendje szerinti megjelölés mellett a lehető legrövidebben bejegyzetetik, például a 200/1927. hagyatéki napló számú halálesetfelvételnél így: 200/1-927. Hnsz. A hagyatéki kimutatás beérkezett 1927. október 10.-én. 200/2-927. Hnsz. A körjegyzőt adóbizonylat beküldése iránt megkerestem. 927. okt. 10.-én és így tovább

Az eljárás ezen módja feleslegessé teszi a halálesetfelvételhez később beérkező iratoknak a hagyatéki naplóban való külön iktatását. És ezzel elesik az ügyállás áttekinthetőségének nehézsége is.

Amidőn az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-cikk életbe lépett, a kassai kir. közjegyzői kamara 390/95. számú körrendeletével 30 okmány illetve iratpéldányt dolgoztatott ki, melyet a kamarához tartozó közjegyzőknek elfogadásra ajánlott és ugyanakkor a hagyatékok kezelésére vonatkozólag a fenti eljárást javasolta (lásd: Szakközlönyünk 1895. évfolyamában a 371. és 372. lapon.)

A hagyatéki naplószámmal ellátott hagyatéki ügyek azután vagy rendes hagyatéki eljárásos ügyekké, vagy örökösödési bizonyítványos ügyekké alakulnak át; mindkét esetben átvezetendők a hagyatéki ügykönyvbe illetve az örökösödési bizonyítványok könyvébe. És mindkét esetben új illetve egy második alapszámot kapnak és pedig hagyatéki ügyszámot illetve Öb. számot; ezek az alapszámok a boríték íven fent a hagyatéki naplószám alá feljegyzendők. Az összes további intézkedések azután már a Hü. szám illetve Öb. szám mint alapszámok feltüntetésével lesznek a boríték íven feljegyzendők, így például 200/1-927 Hü. szám vagy 200/1-927 Öb. szám.

Ilyen formán a boríték ívül szolgáló előadmányi ív a hagyatéki ügynek egész lefolyását a teljes befejezésig híven feltünteti; megemlítem még, hogy a kidolgozandó iratminták számokkal fognak elláttatni úgy, hogy például az első idézésről szóló feljegyzés csak ennyiből áll: 200/1-927 Hü. sz. XIV. számú mintán idéztet-

tek A. B. Budapest C. D. Vác stb. Kelt 1927 október 30. Exp. okt. 30.

Könnyebb megérthetés céljából közlöm a javasolt, előadmányi ívül is szolgáló boríték ív mintáját:

A keményebb tartós papirból készült boríték ív, amelybe szükség esetén egy második ív is bevarrható, a középben hosszában összehajtatik; külső lapján a baloldalon feljegyzendők:

30/1927. Hn. szám.

Érk.: 1927. okt. 1.

25/1927. Hü. szám.

A n d o r B é l a

Sátoraljaujhely.

A hagyatéki díjak felszámítása, részletezve.

A történt fizetések feljegyzése.

A belső jobb oldali lapon következnek a vonatkozó alszámokkal megjelölt iratérkezések és intézkedések feljegyzései, tehát: 30/1-927. Hn. szám.

Hagyatéki kimutatás beérkezett 927. okt. 10.-én.

20/2-927. Hn. sz.

Megkerestem az n-i körjegyzőt a VIII. számú mintán adóbizonylat iránt. Kelt 927. okt. 11. stb. stb.

Az ügy rendes hagyatéki eljárássá alakulván át, a további bejegyzések így eszközöltetnek:

35/1-927. Hü. szám.

XIV. mintán intézendők:

1. Andor Elek Sátoraljaujhely.

2. Andor József.

927. X/30. Exp. X/30.

25/2-927.

XXIX. sz. mintán.

Összes iratok a saujhelyi kir. járásbirósághoz betérj.

927. nov. 5. Exp. 927. nov. 5.

A külső lapon feljegyzendő még a tárgyalási határnap, a belső lap baloldali fél lapját pedig a felekkel való tárgyalás folyamán szükséges jegyzetekre használom fel.

A kiadandó végrehajtási utasítás minden bizonnyal intézkedni fog aziránt, hogy a vagyontalanul elhalt örökhagyók haláleset felvételeit a járásbirósághoz bizonyos időszakokban betérjesszük; ha

jól emlékszem a novellára vonatkozó első törvénytervezetben ez az intézkedés meg is volt.

Kiemelem még, hogy a hagyatéki napló észrevétel rovatában mindenkor feljegyzendő lesz az a szám, amely alatt az ügy a hagyatéki ügykönyvbe, illetve az örökösödési bizonyítvány könyvébe átjegyeztetett.

Ami a névmutatókat illeti, a most használatban levő névmutató „Betűsoros jegyzék a hagyatéki ügyekről és egyéb bírói megbízásokról“ két célt szolgál, két rovatával feltünteti a hagyatéki ügy számát és az egyéb bírói megbízások számát. Készíthetünk tehát olyan betűsoros névjegyzéket, amely a hagyatéki naplónak, a hagyatéki ügykönyvnek és az örökösödési bizonyítványnak egyaránt névmutatója lesz; ennek az egyesített névmutatónak rovatai a következők: a felek nevei, hagyatéki naplószám, hagyatéki ügykönyvi szám, örökösödési bizonyítványi szám, bírói megbízás száma. Bírói megbízások a vidéken úgyszólván teljesen megszűntek, 1918. év óta összesen egyetlen egy bírói megbízást kaptam; bírói megbízási ügykönyvhöz tehát külön névmutatót vezetni teljesen felesleges és egy megfelelő negyedik rovat a célnak meg fog felelni.

A nyilvántartásnak az új eljárás szerint kettős rendeltetése lesz, ellenőrizni a közjegyző által megkeresett hatóságok és közegek munkáját és ellenőrizni magát a közjegyző irodáját; a nyilvántartás pontos vezetésétől függ a hagyatéki ügyek rendes gyors, minden indokolatlan késedelem nélküli elintézése. A nyilvántartásnak vezetése kell, hogy kötelező legyen; semmi kifogást sem lehet tenni azonban az ellen, ha ezt az ellenőrzést nem külön nyilvántartási naplóval, hanem bármiféle határidő napló használatával gyakorolni tudjuk, csak pontos és megbízható legyen az. Ebben a tekintetben Barcs dr. kollegánk 4. számú mintáját elfogadom. Épügy helyesnek fogadom el a 3. számú mintában feltüntetett hagyatéki léténaplót is.

A fentiekben előadott módosításokkal tehát nyolc könyv helyett csak ötnek a vezetése lesz szükséges, ezek: a hagyatéki napló, a hagyatéki ügykönyv, az örökösödési bizonyítványok könyve, egy közös betűsoros jegyzék, a hagyatéki léténapló és esetleg, de nem szükségképpen a nyilvántartási napló. Nézetem szerint a hagyatéki napló vezetése nem mellőzhető és a boríték ívül is szolgáló előadmányi ív fent ismertetett rendszerével és a most felsorolt köny-

vek vezetése mellett a novella szerinti hagyatéki ügykezelés kérdése praktikusabban, sőt talán kisebb költséggel és munkával oldható meg, mint a Barcs Ernő dr. kartársunk által ajánlott és kartoték-lapok rendszeresítésével kapcsolatos és a hagyatéki napló vezetését mellőzni kívánó rendszerrel. A Barcs-féle első számú minta első oldalán, valamint a kettő számú minta szerinti kartotéklapon Barcs dr. kartársunk szerint feljegyzendő a hagyatéki napló száma is, holott ilyenek vezetését mellőzni kívánom; névmutatót pótolni hivatott kartotéklapok célszerűen csak valami megfelelően elkészített betűrenddel ellátott skatulyákban tarthatók, amelyeknek évről-évre való megőrzése, elhelyezése és kezelése határozottan nehezekebb, mint az egyesített névmutató használata.

Megjegyzések a hagyatéki működési körök megállapításához.

Közlönyünk nagyrabecsült szerkesztője, Fekete László dr. kartársam a fenti címen fejtette ki véleményét az alakítandó működési körökről. — Véleménye — mint azt egyébként maga is írja — leginkább a fővárosi viszonylatokra terjed ki. Egyidejűleg megállapítja, hogy e tárgyban bizonyos hangzavar uralkodik. Eme hangzavar a fővárosi viszonylatban már tisztulni látszik. — Ugy véljük, hogy e nagyfontosságú kérdés országos (vagy ha jobban tetszik vidéki) viszonylatában is rövidesen tisztulni kell a hangzavarnak. Ezen célkitűzés szolgálatában fűzzük tovább Fekete László dr. kartársam elgondolásait, — azonban a vidékiek szempontjából.

Fekete László dr. kartársunk leszögezett alapelveit teljesen magunkévá tesszük, így:

a) az egyes közjegyzőnek a hagyatéki ügyekbeni működési körét *bizonyos területre és kizárólagossággal* akként kell megállapítani, —

b) hogy a közjegyzők a hagyatéki ügyek intézésében lehetőleg *egyenlő arányban* részesüljenek továbbra is.

Az első szempont tekintetében — úgy véljük — a dissonáns hangok már teljesen feloldódtak. Ez az egyetemes cél érdekében nagy fontossággal bír, annál is inkább, mert értesülésünk szerint

az igazságügyi kormány e tárgyban a kamarák meghallgatása alapján kíván rendelkezni. Tehát abszolút kívánatos az, hogy eme felterjesztések egységesek legyenek.

Értesülésünk szerint igazságként fogadtatott el az igazságügy-miniszternek ama parlamenti kijelentése, mely szerint a hagyatéki ügyek az egyes irodákban koncentrálnak s ezzel a közjegyzői iroda forgalmat nyer, amely meg fogja a maga gyümölcseit hozni.

Mi tovább megyünk ennél. Ezt a prespectivát (és az ö. b. elsorvasztását) tartjuk a novella egyedüli előnyének. Ha ezt egyetemesen elfogadjuk, úgy ezt kell a legteljesebben kiépítenünk.

Építeni csak fundamentum ásással és alapkövek fektetésével lehet. De futó homokra alapkövet nem rakhatunk. *Conditio sine qua non*, hogy az alapköveket letevő: a talajnak nyugodt birtoklásában érezze magát.

A kép másik oldalát a közigazgatás és a közönség érdeke világítja meg. Az előbbinél a *folytonosság*, az utóbbinál a *hovátartozandóság állandósulása* bir elhatároló fontossággal.

Mindezekből következőleg: a működési területet állandóan kell birtokban tartani, — vagyis a községek a közjegyzők között megosztandók, és pedig véglegesen. A megosztás módja már részletkérdés, melyben az érdekeltek egyezzenek meg, ha pedig nem tudnak megegyezni, úgy döntsön a kamarai választmány. Szempontok: terület, birtokmegosztás, lélek és házszám, az ügyforgalom eddigi minősége stb.

A székhelyen: csakis a hónap páros és páratlan (három közjegyzőség esetében: 1-ső, 2-ik és 3-ik) napjainak beosztását véljük igazságosnak. A megosztást sorshuzás döntse el, de ne maradjon figyelmen kívül, hogy több a páratlan mint a páros nap. Ez két közjegyzőség esetében évenkénti cserével lehet kiegyenlíteni. A három közjegyzőség esetében pedig ezen kiegyenlítő csere szintén elrendezhető.

Ami pedig az egyenlő részesedés alapelvét illeti, az a fentiekben eo ipso teljes garantiát nyer. De nehogy valaki csomót találjon a kákán, javasoljuk, hogy:

hitbizományi leltározásokat és a még ezután megállapítandó értékhatáron felüli nagy hagyatékok leltározását és tárgyalását az illetékes közjegyzői kamaránál vezetendő nyilvántartás alapján, a közjegyzői kamara osztja ki. Ennek kivitele részletkérdés.

A megelőzők szerinti területi megosztás, illetve elkülönítés, a novella életbelépésétől számított 2 év múlva az érdekelt közjegyzőségek bármelyike kérelmére, kamarai határozattal, elcserélhető legyen.

Dr Lénárt Dezső

soproni kir. közjegyző,
a szombathelyi kir. közjegyzői kamara titkára.

Néhány észrevétel a kir. közjegyző ügygondnokrendelési jogáról.

Különös figyelemmel a Kir. Közjegyzők Közlönye 3. számában erre vonatkozóan megjelent cikkekre s Budapest székesfőváros árvaszékének ez ügyben hozott 136 (eln.) 1926. számú teljes ülési határozatára.

Irta: **Seidler László dr.** budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

Bárha ezt a kérdést a belügyminiszter 1926. szept. 29-én 173063/1926. X. szám alatt kelet elvi jelentőségű rendeletében a vonatkozó törvény rendelkezéseire s a törvény szellemére s indoklására való hivatkozással — úgy is mint a törvénynek legilletékesebb magyarázója s mint felügyeleti hatóság — eldöntötte s így igenis e „kontroverz“ kérdést nyugvópontra hozta, mégis a fent-hivatkozott cikk ilusztris írója iránt érzett tiszteletből, aki kifejezést adott ama óhajának, hogy a kérdéssel az „altera pars“ is foglalkozzék, indítatva érzem magamat arra, hogy a tárgyhoz hozzászóljak.

A belügymin. rendelet tényként állapítja meg az eléje tárt adatokból, hogy a székesfővárosi árvaszéknek valóban állandó gyakorlata, hogy a közjegyző által kirendelt ügygondnok kinevezésének jóváhagyását megtagadja s a cikkiró úr fejtegetéseiben is változatlanul ezt a mentalitást látom dominálónak a miniszteri rendelet után is, amely mentalitás az árvaszéknek ezt a jóváhagyást megtagadó gyakorlatát kifejlesztette.

Nyilvánvaló, hogy a törvény általános szabály alól kivételt statuál akkor, amikor a hagyatéki tárgyalás során észlelt előre nem látott érdekellentét esetére felruhazza a közjegyzőt azzal a jogkörrel, hogy ügygondnokot kirendeltesse. Nem ritka jelenség ez a jogszabály alkotás terén, hogy az általános szabályok alól, kivételek vannak, mint ebben az esetben is, célszerűségi szempontból s nincs is ebben semmi ellenmondás sem másutt, sem a konkrét eset-

ben sem. S hol van itt a „contra rationem iuris“ törvényalkotás? Hiszen ilyen értelemben minden kivétel contra rationem iuris vagy legis volna, pedig ezek a kivételek éppen ellenkezőleg azért statuáltak, hogy az általános szabály adaptáltassék az élethez, tehát a kivételek éppen a legfőbb törvény: az élő jog, az élet szelleméből merítettnek és semmi esetre sem „contra rationem iuris.“

Az 1894. évi XVI. t.-c. 50. §. 3. bekezdése nyilvánvalóan azokra az esetekre vonatkoztatandó, amikor a képviselőre szorultnak gyámja, vagy gondnoka még nincs, vagy ez az iratokból ki nem tűnik s helyesebb volna a törvény terminológiája, ha a „hagyaték tárgyalása során“ kifejezés helyett „hagyatéki eljárás során“ kifejezést használna, amint ezt helyesen így kell értelmezni.

Arról lehet szó elvileg, hogy egy általános szabály alól tett kivételes rendelkezés helyes, vagy nem helyes, de, ha szabály, respektálni kell. Itt tehát csak magyarázatról illetve alkalmazásról lehet szó, nézetem szerint azonban a miniszteri döntés után már itt sincs kétség: az előre nem látott és csak a tárgyaláskor kiderülő érdekösszeütkezés esetében igenis a közjegyző dolga ügygondnokot kirendelni s természetesen ott van a cautela: a gyámhatóságnak ugyanazon törvényhelyben is kiemelt ellenőrző és jóváhagyási joga, de ez nem jelentheti a közjegyzői ügygondnokkirendelési jog illusóriussá tételét.

Vitathatatlan a gyámhatóságnak ugyanazon törvényben gyökeröző az a joga, hogy ha úgy látja, hogy érdekellentét forog fenn, kirendelhet ügygondnokot, vagy, amint a törvény mondja: külön gondnokot a hagyatéki tárgyaláson való képviselőre, ezt tartozik természetesen a közjegyző respektálni. De tapasztalatból tudjuk, hogy ámbár a hagyatéki eljárást megindító végzésben a bíróság következetesen megkeresi a gyámhatóságot, hogy a szükséges képviselőtekről gondoskodják, az esetek 99%-ában az árvaszék erre nem reagál és heteken hónapokon át, sőt többnyire a közjegyző újabb megkereséséig nem rendeli ki a gyámot, illetve gondnokot illetőleg külön gondnokot. Másfelől igen sokszor van úgy, hogy az iratokból, vagy esetleg, ha a gyámhatóság a feleket ki is hallgatja előre erre nézve, nem látszik érdekellentét fennforogni, de az életben s ebben az esetben a hagyatéki tárgyalás során olyan előre nem látható esetek, helyzetek adódhatnak elő, hogy igenis momentán kialakul az érdekellentét s így az ügygondnok kirendelés szükségessége. Nyilván ilyen esetekre gondolt a törvényhozó.

S most jön a punctum saliens. A cikknek és az árvaszéki elvi határozatnak a közjegyzői ügygondnok kirendelési hatáskört korlátozó és szűkítő mentalitása a legszélesebben megnyilvánul ott, amikor azt allegálja, hogy az egyébként törvényszerű közjegyzői kirendelés csak akkor joghatályos, ha az eljárást ugyanazon tárgyalási háttérnapon sikeresen be lehet fejezni és tényleg azt be is fejezték. Holott nincs sehol a törvényben arról szó, vagy arra következtetést engedő legtávolabbi vonatkozás, vagy utalás, hogy csak olyan esetben rendelhet ki ügygondnokot a közjegyző, ha előre láthatólag ugyanazon háttérnapon fejezheti be az ügyet. Ezt előre nem lehet látni, ez megint csak a törvény illusóriussá tételét szolgálja. Nem az egy napon való befejezés a döntő, az egész tárgyalási és egyeztetési eljárás s az erről felvett jegyzőkönyv egy folyamatos egységnek tekintendő s a célszerűség, a költségkimelés, az ügyek mielőbbi elintézése, szóval a felek minden érdeke s egyéb szempontok is azt kívánják, hogy az ügy ugyanazon ügygondnok közbenjötté mellett intéztessék el, aki a feleket s az ügyet már jól megismerte s minden ellene szól annak, hogy az iratok új ügygondnok kirendelése végett beterjesztessenek a gyámhatósághoz, ami esetleg a felek árvaszéki újabb meghallgatása után hónapok múlva fog csak a tapasztalat szerint bekövetkezni.

Fell kell tenni továbbá, hogy a közjegyző bír azzal a képességgel, hogy a situációt a hagyatéki tárgyalás során helyesen fogja megítélni tudni, hogy megfelelő személyt fog kirendelni ügygondnokká s nem olyan egyént, akit „a törvényes képviselő az ő érdekeire nézve nem veszélyes véleményű személyként kiszemel.“ Azt hiszem ettől függetlenül tudja magát a közjegyző s nem kell féltetni ettől a sugestiótól. Hisz a közjegyző sok egyéb, nem kevésbé fontos és érdemleges funkciók elvégzésével is meg van bízva; ilyen már maga az egész hagyatéki tárgyalás vezetése s a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv és egyesség felvétele. S különben is mindig ott van a cautela: az árvaszék ellenőrzési s a jóváhagyási-megtagadási joga, ha a személy megválasztásában, vagy az ügy érdemleges elintézésében a képviselt egyén érdekeit eléggé megóva nem látja. Ha pedig érdemleges kifogás nem emelhető a közjegyzői ügygondnok kirendelések ellen, úgy a már fentebb kitüntetett szempontok (célszerűség stb.) figyelembe vétele mellett inkább kiterjeszteni illetve inkább kiterjesztőleg kellene értelmezni a közjegyzői hatáskört az örökösödési eljárásban, nem pedig megszüntetni, sőt telje-

sen illusoriussá tenni, amint ez az árvaszéki nevezetesen a fővárosi árvaszéki gyakorlatban kifejlődött.

A törvényhozó részéről is inkább ez a tendentiva nyilvánul meg, legujabban az ö. elj. novella megalkotásával, amiben a közjegyzői funkciók köre jelentékenyen kibővített. Ha azonban az árvaszék továbbra is megmaradna álláspontján, hogy törvény szerint a közjegyzői ügygondnok kirendelés csak egy tárgyalási határnapra szólhat, a kompetens kamarák kénytelenek volnának orvoslásért és hiteles törvénytárgyozatért a felügyeleti hatósághoz fordulni.

Azt hiszem azonban a magyarázatilag már nem vitatható törvényhely gyakorlati alkalmazásában könnyen megtalálható az a pont, ahol a felfogások találkozhatnak s ahol találkozniok kell: s ez a közérdek, a gyámhatóság gondjaira bizottak érdekeinek a szempontja, hiszen az árvaszék előtt is csak az a cél lebeg, hogy ezek érdekei minél célszerűbben, minél jobban legyenek megóva s ugyanezek a szempontok vezetik s kell, hogy vezessék a hagyatéki tárgyalást vezető közjegyzőt is.

KIVONAT

az országgyűlés képviselőházának 1927. évi május 3-án tartott ülésének naplójából.*

Pesthy Pál igazságügyminister: T. Ház! Költségvetésem számszerű tételeivel az igen t. Ház engedelmével nem fogok foglalkozni, hiszen ez a költségvetés az előző évi költségvetéssel három tételtől eltekintve, talán mindenben megegyezik. Engedje meg azonban az igen t. Ház, hogy foglalkozzam az igazságügyi tárca politikai vonatkozású kérdéseivel és hogy beszédem során kövessem azt az irányt és azt a megoszlást, amely megoszlást a tárca a feladatok tekintetében képvisel. Nevezetesen az igazságügyi kormány irányítása alá tartozik az államjogi rendjének irányítása és megalapozása, másrészt pedig a jogi rend végrehajtásáról való gondoskodás az igazságügyi szervezetek és intézmények felállításával. Elsősorban tehát az igazságügyi kormány kodifikatorius, anyagi jogszabályokat alkotó munkájával foglalkozni kívánok, azután pedig a felügyeleti jog kérdésével.

*A képviselőház ezen az ülésén az igazságügyi tárca költségvetésével foglalkozott. Úgy véljük, érdeklődésre tarthat számot, ha ez ülés naplóját kivonatoljuk, de a közjegyzői kart szorosán érintő kérdéseken túlmenőleg eszközöljük.

Igen t. Képviselőház! A kodifikáció terén azokról a munkálatokról, amelyekről már előző költségvetési beszédemben nyilatkozni voltam bátor, ezuttal nem kívánok nyilatkozni, hanem az idő rövidségére való tekintettel csak azokról az új feladatokról és megoldandó kérdésekről fogok nyilatkozni, amely kérdések még mint újak állanak előttünk. Már az előző költségvetési tárgyalás alkalmával, — hogy reflektáljak Wolff Károly igen t. képviselő úr szavaira — volt szerencsém kijelenteni a polgári törvénykönyvvel kapcsolatban azt, hogy magam is szerencsétlenségnek tartanám, ha ma valaki a polgári törvénykönyv tervezetének valóságos törvényerőre való emelésével foglalkoznék. Igenis, szerencsétlenség lenne ez abból az indokból, amely indokot az igen t. képviselő úr is felhozott, nevezetesen szerencsétlenségnek tartanám, a magam részéről is, hogy ezt a csonka részt az elszakított részekről különálló jogterületté alakítsuk. *(Ugy van! jobbfelől.)*

Teljesen osztom Wolff Károly képviselő úrnak a kodifikációra vonatkozó azt a megjegyzését és véleményét, hogy általános kodifikációnak ezekben az időkben bajosan lehet helye. Bajosan lehet helye, mert áll az amit a t. képviselő úr mondott, hogy kodifikálni már egy folyamatban levő életet, egy folyamatban levő jogállapotot lehet; ez az élet, ez a jogállapot szabja meg azt az irányt, amely irányban ennek a kodifikációnak haladni kell, ami mai életünk pedig távol áll attól, hogy hosszabb időre terjedőleg a jogszokás hatályával ható irányban tudna haladni. Épen ezért magam is azon a véleményen vagyok, hogy általános jogalkotás ezekben az időkben nem lehetséges.

Nem tudok azonban arra az álláspontra helyezkedni, amelyet az igen t. képviselő úr az incidentális jogalkotás kérdésében elfoglal. Olyan változatosak az életviszonyok és a jogviszonyok — a mai időkben talán már kevésbé, mint voltak az elmúlt időkben — és olyan bonyolultak és összezavartak lélektanilag és gyakorlatilag az életviszonyok, hogy ezekben irányt szabni törvényhozó szóval feltétlenül szükséges volt azért, hogy bizonyos stabilitást, megnyugvást tudjunk belevinni az életviszonyokba.

Tudjuk, érezzük valamennyien, hogy ez stabil, jogalkotás, nem lehet; tudjuk, hogy ez kiegészítő jogalkotás, amelynek célja az: átvezetni ezt az országot és ennek az országnak jogéletét, közéletét azokra a vizekre, ahol a hullámok már elcsöndesedtek, ahol a hullámverés megszűnt és ezzel elkövetkezett az alkalom arra, hogy állandóan rendeztessenek ezek a jogviszonyok.

Az igen t. képviselő úr felhozta itt az angol jogalkotást és azt a véleményét nyilvánította, hogy helyesebbnek tartaná, a törvényhozás és a törvényalkotás szempontjából, ha a bírói judiciumnak tágabb tere lenne, és itt egy szóval célzott a valorizációs törvényjavaslatra. Osztom ezt a nézetet, azonban csak nyugodt, derült időben; viharos, hullámzó időkben nem csatlakozhatom véleményéhez. Nem csatlakozhatom hozzá azért, mert az a bíró pillanatnyilag

talán nincs abban a helyzetben, hogy ismerje azokat az összes lehetőségeket és összes körülményeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a véleményét minden érdeket figyelembe véve megalkossa. Csak a valorizáció kérdésével kapcsolatban teszek erről említést. A valorizáció kérdésének annyi magánjogi, de annyi az államot érintő pénzügyi vonatkozású része van, hogy itt egy kis elnyulás, eltévelyedés, nem tudom, talán precedens alkotásával, elv leszögezésével, vagy pénzügyi kihatásával olyan zavarokat okozhat az állami életben és a magánosok életében, de a nemzetközi életben is, hogy ezeket a kérdéseket egy ember judiciumának elbírálása és megalakítása alá bocsátani nem lehet.

Most már foglalkozni kívánok azokkal a kérdésekkel, amelyek mint új feladatok állanak az igazságügyi kormányzat előtt. A sajtójog munkabavételéről, a sajtójog új kodifikálásáról voltam bátor már a múlt költségvetés alkalmával az igen t. Háznak említést tenni és bővebben ezzel a kérdéssel ma sem tudok foglalkozni. Ez végtelen nehéz és fontos dolog; végtelen nehéz dolog azért, mert egyrészt a felelősség kérdésének megkodifikálása illetőleg megkonstruálása, másrészt ezzel kapcsolatban mindazoknak a sajtójogi rendelkezéseknek megalkotása, amelyek kizárják a lehetőségét annak, hogy azok a vádak, amelyek ma pergőtűzként hullanak a kormányra, ismét elkövetkezessenek, ez egy olyan átgondolást kíván, hogy erről ma még nyilatkozni nem tudok. **(Farkas István: Vissza kell térni a 48-as törvényhez!)**

Fontos életbevágó dolog azonban, aminek kérdésével ma az igazságügyi kormány foglalkozik, a tagosítás kérdése. *(Zaj a szélső baloldalon.)* Ennek a csonka országnak existenciája a mezőgazdaságán nyugszik, *(Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középén.)* Akárhogy fejtegetjük és bogozzuk is a dolgokat, igen t. uraim, tény az, hogy ennek a fővárosnak, a lateinerosztálynak és minden osztálynak élete forrását a mezőgazdaság képezi. *(Ugy van! Ugy van! — Erdélyi Aladár: Azt szívják!)* Nekünk ott még a jogi rendezés kérdésében nagy munkánk van, nagy feladataink vannak, mert ezeknek a kérdéseknek sikeres megoldásával ezt az országalapot képező foglalkozási ágat oly módon tudjuk erősíteni, hogy egy fokozott gazdasági erőt tud adni ennek a csonka országnak. *(Ugy van! Ugy van!)*

Vidéki, joggal és gazdasággal foglalkozó ember előtt tisztán áll ez a kérdés teljes mértékben. Mert mit jelent a tagosítás? A tagosítás jelenti azt hogy annak a telkes embernek 14 darab földjét hozzuk össze 2—3 darab földbe, amint azt művelési ágak szerint ez a birtok megköveteli. Ez olyan gazdasági előnyöket jelent, amelyeknek horderejét kellőképpen értékben kifejezni nem is lehet. Amikor annak a szegény kisembernek 14—20 felé van az ingatlana, és amikor az egyiknek a megmunkálása nem igényel többet, mint egy-két órai munkát, s azután mehet 3—4 kilométernyire ingatlanának másik részére, úgy hogy elkocsizza az idejét, akkor ha ezt tökéscsíteni

tudjuk, ha ezt egybe tudjuk venni, ez olyan érdek, amelynek megoldása igen nagyfontosságú. Ez az elhatározása a kormánynak, és épen ezért a kormány — amint ezt már az elmúlt évben is tette — az idejében is százezrekkel fogja dotálni a tagosítási alapot, hogy ebből előlegezve az eljárási költségeket, ne legyünk kénytelenek azokkal a nehézségekkel küzdeni, amelyekkel az eljárási költségeknek a felektől való előteremtése folytán ezek a kérdések mindig járnak. *(Ugy van! Ugy van!)*

Méltóztassék megengedni, hogy a következőkben áttérjek az igazságügyi kormány főfelügyeleti hatósága alá tartozó kérdések taglalására, a főfelügyelet is elsősorban, mint mondtam, invonválja azoknak a szervezeteknek beállítását, amelyekkel a kodifikacionális rész által megszabott vagy megalkotott jogszabályok végrehajtását a kormány célozza, invonválja ezeknek a meglévő intézményeknek felügyeletét és ebből folyó létük és életük irányítását. Elsősorban foglalkoznom kell magával az igazságügyminiszteriummal, miut ennek a kérdésnek fő fókuszával.

Azt hiszem, hogy sok oldalról vagy a legtöbb oldalról helyeselve és igazat adva nekem, csak a legteljesebb odaadással, bizalommal és elismeréssel nyilatkozhatom arról a munkáról, amelyet a magyar igazságügyminiszterium személyzete odaadással, fáradságot nem ismervé, tudással és lelkiismerettel végez. Közbeszólás formájában elhangzott itt egy vád, amely azt mondja, hogy az igazságügyminiszteriumban kamarilla van. Kijelenthetem, hogy nekem minden meggyőződésem, minden megismerésem szerint az igazságügyminiszterium minden egyes tisztviselőjét a törvény, a nemzeti érzés, és az ország boldogulása vezeti. *(Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)* Szubjektív véleménye és szubjektív keserősége lehet ez az illető közbeszóló képviselő úrnak, de valóság semmi esetre sem, mert a valóság ezzel homlokegyenest ellenkezik. A valóság az, hogy az az odaadó munka, melyet a ministerium kifejt, minden elismerést és tiszteletet megérdemel. **(Erődy-Harrach Tihamér:)** A legkiválóbb ministerium, kétségkívül!

A főfelügyeleti jog körébe eső területeknek második része, amellyel foglalkozni akarok, a bíróságok kérdése. Olyan sokszor elmondtam már, hogy szinte köztudomásúnak kell tekintenem, hogy a bíróságok létszámának megállapítása 1924-ben következett be, tehát abban az évben, mikor a bíróságok ügyforgalma a lehető legcsekélyebb volt. Ennek súlyos következménye az volt, hogy az akkori forgalomhoz mérten állapítatván meg a létszám, oly minimálisan állapítatott meg, hogy a meglévő létszám és a meglévők munkája mellett fuidokolva éjt-napot egybetéve, tudják csak a kérdéseket megoldani.

Hogy képet adjak arról, mily módon vannak megterhelve a bíróságok és kivédjem azt a vádat, amellyel Baracs Marcell igen t. képviselő ur illetve a bíróságokat, hogy a bírói egyéni munka is megcsökkent a régihez viszonyítva, engedjék meg nekem, hogy

egypár számmal rámutassak arra, mily helyzetben voltak a bíróságok a háboru előtt és a háboru után.

Az 1911/13. évi bírósági érkezési átlag volt 1,711.761 Csonka Magyarország területén, az 1926. évi tényleges érkezés pedig 2,360.000. Ennek következményein végigmenve, nem akarok, csak a súlyosabb dolgokra rámutatni. Pl. a súlyos polgári peres ügyekben egy bírónak a munkája volt 874 ügy, kontradiktórius polgári per, 1926-ban pedig volt 1420 kontradiktórius polgári per. Ez az emelkedés, t. képviselő ur, 62%. De tovább megyek s veszem például a segédhivatalakat. Egy segédhivatali tisztviselőre esett békében 624 ügy ellátása, most pedig esik 1115, ami 78%-os emelkedés. Hogyan áll meg ezekkel az adatokkal szemben az a vád, hogy a bíróságok egyénileg is kevesebbet végeznek, mint azelőtt, ezt nem tudom megérteni? **(Östör József: Sehogy! — Esztergályos János: Csökkenteni kell az erőltetett pereket, mindjárt kevesebb lesz.)**

Elhangzott az a vád is, hogy a bírói állások betöltésénél bizonyos velleitások tapasztalhatók, bizonyos irányú bírák favorizáltak és bizonyos politikai felfogású bírák nevezettek ki. Ezt Baracs t. képviselő ur állította.

Annyit jelenthetek ki, hogy azok a bírák, akikre célzott a t. képviselő ur, s akik vezető állásba kinevezettek abból a felfogásból kifolyólag is, amelyben a t. képviselő ur van, megállják helyüket, mert azokat nem vezeti ítélkezésükben, eljárásukban semmi mellétekintet, csak a törvény tisztelete, az igazság megismerése és az igazság megismerésére való törekvés. S azt hiszem, meggyőződhetett már arról a t. képviselő ur, hogy az a szubjektív szempont, amely ezt a kritikát a képviselő urral tetette ezekre a bírákra, megcáfoltatott azon bírák egyikének azóta bekövetkezett ténye által.

A t. képviselő ur azt a vádat is felhozta a bíróságok ellen, hogy szubjektív felfogásoknak adnak helyet és úgy ítélkeznek. Nem tudom, a t. képviselő ur hogyan pretendálja magának azt a jogot, hogy ítéletet mondjon két felfogás között, hogy nem az övé a szubjektív, hanem azoké a bíráké, mert én állítom, hogy nem azoké a bíráké a szubjektív, hanem a képviselő uré. **(Baracs Marcell: Vagy mindkettő!) Nem hiszem és ha mindkettő szubjektív, akkor a jogorvoslati rendszer folytán a bírói szubjektív véleményen lehet segíteni, de a képviselő urén nem lehet. (Tetszés a jobboldalon. — Bródy Ernő: Javíthatatlan!**

Elhangzott az a vád is, hogy a bírói kinevezéseknél protekció és nepotizmus érvényesül. Aki a jogi nevelés legutóbbi történetét ismeri, tisztában van azzal az értékkel, amelyet a háborus diplomák képviselnek. Amikor én egy csekély létszámmal ilyen nehéz feladatok megoldására vagyok kötelezve, igenis, ki kell válogatnom a minősítés szerint ennek a testületnek a lelkét és azt

beültetnem a bírói székbe, hogy az ő nagyobb képességeivel segítse elő az igazságszolgáltatás gyorsabb menetét.

Legyen szabad kitérnem Wolff Károly képviselő urnak a bírói állások betöltésére vonatkozó fejtegetéseire. Méltóztatnak tudni hogy minden bírói állás betöltését az illetékes bíróságok kijelölése előzi meg. Kijelentem azt, hogy talán valami eklantáns esettől, valami kirívó esettől eltekintve nem igen fordult elő alkalom, hogy ettől a jelöléstől a kinevezések javaslatba hozásánál a ministerium eltérne. Kijelenthetem azt, hogy a felsőbíróságoknál erre soha sincs eset, az albiróságoknál pedig, megmondom egészen őszintén, hogy van a dolog. Méltóztatnak tudni, hogy egy bírói állásra különféle területekről pályáznak az emberek. Tény dolog az, hogy senki a más emberét szívesen átvenni nem akarja. Az igazságot mondom és őszintén beszélek. Ha arról győződöm meg, hogy az idegen területről jövő kiváló embert mellőzik, akkor úgy érzem, hogy az igazságnak teszek eleget, ha a kiválóbbat terjesztem fel kinevezésre, mint a helyi embert. . .

Baracs Marcell igen t. képviselő ur súlyos kijelentéseket tett az ő fordulatos beszédében a bíróságok működésére és a bíróságok működésének minősítésére vonatkozólag. Nevezetesen súlyos kijelentést tett az igen t. képviselő ur az egyes bíróságok működésére vonatkozólag.

Ezeknek a kifogásoknak jó részét a magam részéről is akceptálom. Teljesen tudom és belátom, hogy ez az egyes bírói működés, ez az egyes bírói ítélkezés nem olyan ítélkezés, mint aminő volt annak idején a tanácsok ítélkezése. Itt azonban megint rá kell mutatnom a tények erejére és nyomására. Mi volt itt a helyzet? Méltóztatnak tudni, hogy a háboru alatt az összes polgári és büntetőperék felfüggesztetvén, a perek száma a háboru végeztével rendkívüli módon felgyülemlett. Ez a felgyülemlett anyag került a bíróságok elé elintézésre. Tény, hogy a forradalmak és a kommun után bizonyos stagnáció állott be a perek számában és megteremtődött a lehetősége annak, hogy az ügyek elintéztessenek. Azonban nem teljes mértékben. Jött azután az 1924-es esztendő, illetőleg a korona stabilizálása utáni idő, amikor a perek száma ismét megnövekedett. Erre az időre az említett perek elintézhettek nem voltak. Nem volt tehát más segítség, mint annak elkerülése végett hogy teljes jogi anarchia álljon be: deklasszifikálni a minőséget és belemenni abba a helyzetbe, hogy ezek az ügyek egyes bírói elintézés alá kerüljenek, számítva arra, hogy jogorvoslat folytán fent majd reparáltak a hibák. *(Zaj a baloldalon.)*

Ez nem olyan egyszerű kérdés. Mert ha én Góliát-síneken tudnék menni az igazságügy szekerével, akkor boldog lennék. De nem Góliát-síneken haladok, hanem a háboru által elhasznált vicinális vasutak döcögős, össze nem érő sinpárjain. **(Esztergályos János: Nádszálon!)** . . .

Baracs Marcell igen t. képviselő ur egy nagyon súlyos szer-

vezési módot és megoldást ajánlott itt, amelyet szó és reflektió nélkül nem hagyhatok: nevezetesen a perek gyorsabb elintézésével kapcsolatban a kettős jogorvoslati rendszer törlésével a budapesti táblák kikapcsolását vetette fel.

Ez megint olyan kérdés, — hogy előjáróban beszéljek róla, — hogy én ezt az időpontot, amikor a helyzetek még véglegesen kialakulva nincsenek, ezt az időpontot arra, hogy szervezetileg stabil, maradandó állapotot rendezek be és pedig úgy, hogy egy régi kipróbált és magas nivóju szervet kapcsoljak ki a magyar törvénykezés retorjából, ezt megtenni nem merném. Nem merném mondani, az időre való tekintettel, de nem merném azokra a vádakra való tekintettel sem, amelyek a birói szervezetben és ennek szervezete folytán az ügyek ellátása és elbírálása folytán szükségképpen bekövetkeznének. Mert mi történnék? A képviselő ur nem fejtette ki bővebben a dolgot. Ha kikapcsolatik a tábla és megmarad elsőfokon a járásbiróság és törvényszék is, akkor — én úgy értettem, hogy a járásbirói ügykörre a végsőfokot a törvényszékben látta volna az igen t. képviselő ur. (**Baracs Marcell**: Értékhatár szerinti!) Igen, igen, de a tábla kiesnék. (**Baracs Marcell**: Törvényszékről Kuriára!) Szóval kettős instanciát enged a képviselő ur: járásbiróság és törvényszék s ezzel vége van a dolognak.

Ha rossz az egyes birói intézmény, mégis jobb ennél, mert több remédiumot ad, több orvoslást nyújt, mint az a járásbirósági és törvényszéki ítélet, amely törvényszéki ítélet pedig sokszor szorul korrekcióra, javításra. Mert ott második fokon kénytelen vagyok mint elsőfoku bírósághoz a megnyilatkozott óhajoknak megfelelően is fiatalembereket, gyakorlatlan embereket kinevezni. Ennek a rizikónak megkísérlését a magam részéről soha sem fogom megtenni.

T. Képviselőház! Menjünk tovább és térjünk rá azokra az ügyekre, amelyek elsőfolyamodásulag a törvényszékekhez tartoznak. Mi történik ezekkel igen t. képviselő ur? Ezek az ügyek felmennek második instanciában a Kuriához. Mi lesz így Kuriából? Ténymegállapító bírósággá méltóztatik a Kuriát tenni? (**Baracs Marcell**: Részben!) Ekkor azt, amit a táblától elveszek, fel kell terjesztenem a Kuriához, amelynek ha ténymegállapító bíróság lesz, tönkretettem tekintélyét és még sem oldottam meg a kérdést. (**Herczegh Béla**: Akkor Tábla lesz, csak Kuriának fogják hívni. — **Erdélyi Aladár**: Lefokozzák!)

T. Ház! Az idő előrehaladott voltára való tekintettel méltóztatassanak megengedni, hogy ezzel a kérdéssel bővebben és tovább ne foglalkozzam. Foglalkozni kívánok azonban még itt a birósági keretben a telekkönyvek kérdésével. (**Halljuk! Halljuk!**) A helyzet itt az, hogy 1924-hez viszonyítva az emelkedés 80%, a múlt évi hátralék pedig az összes telekkönyveknél 21.000. Ezen a dologon az adott pénzügyi állapotok mellett aként tudok és tudunk segíteni hogy a pénzügyminister ur hozzájárulásával már 200-on felül

állítottam be díjnokokat, és most a legújabb időben pedig azzal a megállapodással, hogy lehetőleg nyugdíjas és szakképzettségű bíró egyéneket vehetek vissza, ismét 80 szakerőnek az alkalmazásához kaptam hozzájárulást, és bizom abban, hogy ezt a kérdést rövidesen meg fogjuk oldani. (**Helyeslés.**)...

A következő kérdés, amelyről megemlékezni kívánok, a közjegyzők kérdése. Mint az igazságügyi szervezet élő alakjait, a közjegyzőket épúgy, mint az ügyvédeket, mint a bírakat ez a súlyos élet a maga keserveivel kikezdte és lenyűgözte. Ki kell azonban jelentenem, még pedig teljes elismeréssel, hogy ez a testület a maga erkölcsi intaktságát, a maga erkölcsi emelkedettségét ebben a súlyos helyzetben is mindvégig megőrizte és ma is a közbizalomnak és a bizalomnak az a letéteményese, amely a háború előtt volt.

A közjegyzői állások betöltése az, ami itt szóba jöhet és amit szóvá kell tenni. Már a múlt költségvetés tárgyalásánál kijelentettem, hogy túl lévén azon a perioduson, amikor a menekült közjegyzők elhelyezéséről kellett gondoskodnom, a közjegyzői állások betöltésénél vissza kell térnem arra a régi szisztémára, amely a háború előtti időkben gyakorlatban volt, nevezetesen, hogy bizonyos kisebb arányban nemcsak közjegyző-helyetteseket, hanem érdemes, a gyakorlati életben bevált ügyvédeket is kineveztek közjegyzőknek. (**Helyeslés a jobboldalon és a középén.**)

Most jutok el a mai igazságügyi kormányzat legnehezebb kérdéséhez, legnehezebb pontjához: az ügyvédkérdéshez. (**Halljuk! Halljuk!**) Épen úgy mint a többi testület, ez a testület is végtelenül súlyosan szenved s ezt a testületet isvégtelenül súlyosan érinti az a gazdasági helyzet, amelyben ez az egész ország sínylődik. A jó ügyvéd kell, hogy a pernek első bírása legyen. Ha ez nem így van, ha az az ügyvéd nem első bírása annak a pernek, akkor az az ügyvéd veszély magára az ügyvédi testületre, veszély a társadalomra és a társadalomon keresztül az egész országra. Hogy azonban az az ügyvéd első bírása lehessen a pernek, ennek alapja az, hogy annak az ügyvédnek existenciális, vagyoni, létkérdésekkel küzöldnie ne kelljen. Mert bármilyen emelkedett erkölcsi érzésű is valaki, ha szorongattatásában anyagi előnyökkel kínáltatik meg, ahhoz, hogy ezt az anyagi előnyt el tudja magától taszítani, el tudja magától lökni, abban a nehéz anyagi helyzetben olyan különösen kiemelkedő erkölcsi érzésre van szükség, amelyre normális embernél számítani nem lehet.

Nekünk tehát arról kell gondoskodnunk, hogy az ügyvédségnek ezt az anyagi existenciáját biztosítsuk. Hogy ezt az anyagi existenciát biztosíthassuk, kereseti lehetőségekről kell gondoskodni. A mai tárgyalás folyamán nagyon sok vélemény hangzott el arra nézve, hogyan emeljük ezeket a kereseti lehetőségeket. Az ügyvédi kamaráknak van egy általános sémájuk ezeknek a kérdéseknek mikénti megoldására nézve, nevezetesen az a bizonyos kívánság,

hogy bírák ne lehessenek ügyvédek, hogy a községi jegyzőknél a magánmunkálatok szüntessenek meg, továbbá, hogy az ügyvédi kamarai és választott bíróságok léptessenek életbe. Én ezeket a feltételeket megoldásra alkalmasaknak nem tartom, mert az ilyen irányú intézkedéseknek olyan visszahatásuk lenne. *(Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középén.)*, amelytől az ügyvédi testület meg akarom kimélni. Nevezetesen amíg a számbeli eredményben nem jelent semmit az, ha a bírák nem lehetnek ügyvédek, hiszen öt-tíz-tizenöt ilyen ügyvéd van az egész országban, viszont ezeknek kizárásával az egész ellenőrzés az ügyvédi testületre szállna.

Ugyanez a helyzet a községi jegyzők magánmunkálatainak megszüntetésénél is. De ez még jelentene egyebet is, lényegbeli dolgot jelentene.

Ez azt a lényegbeli helyzetet jelentené, hogy minden jogi megmozdulás csak ügyvéd által történhetik, minden jogi megmozdulás csak ügyvéd által eszközölthetik *(Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)* Már pedig ilyen általános intézkedés olyan recenzust keltene, *(Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középén. — Farkasfalvi Farkas Géza: Méltán!)*, amely recenzust megkockáztatni, kihívni nem szabad. Ezt a kérdést valahogyan úgy kell megoldani, hogy ez a közönség újabb megterhelését ne jelentse, de az ügyvédi kar anyagi egzisztenciáját mégis javítsa.

Immár három év óta, amióta ennek a tárcának érdekeit képviselem, hangoztatom és óvom a fiatalságot hogy tartózkodjék a jogi pályától, mert ezen a jogi pályán babér és kenyér nem terem számára. *(Ugy van! Ugy van!)* Szavam azonban pusztába kiáltó szó volt.

Egy statisztikával fogok a t. Háznak szolgálni, amely meg fogja mutatni, hogy milyen előhaladás állott be az ügyvédek számában. *(Halljuk! Halljuk!)* 1911-ben az egész országban — Magyarországon — volt 7168 ügyvéd, 1912-ben 7686, 1913-ban pedig 8649. Ez az utolsó statisztika. Már most méltóztassék a $\frac{2}{3}:\frac{1}{2}$ arányt venni. 1924-ben csonka Magyarországon 5526, 1925-ben 5727, 1926-ban pedig 5893 ügyvéd volt. Százsámra növekszik az ügyvédek száma az országban. De mondok egy kirívóbb, nagyobb számot is. Budapest ügyvédeit veszem.

A budapesti ügyvédi kamara tagjainak száma 1911-ben 2001 volt, ma pedig 3263. *(Zaj.)* Ha meg méltóztatik engedni, megmutatom azt is, hogy az ügyek megoszlása ügyvéd fejek szerint milyen arányt mutat. Ügyvéd fejek szerint 1911-ben egy ügyvédre esett 630 ügy, 1924-ben pedig — a telekkönyvi ügyeket is beleértve — 231 ügy, tehát harmadrésze. Körülbelül ez az arány.

Arra akarok rámutatni hogy az ügyvédek száma szaporodott, az ügyek száma pedig fogyott. Itt az összhangot egyébként megteremteni nem lehet, mint úgy, hogy ezt a két számot abba az arányba hozza az ember egymással, amely arányban régen volt. Ez az aránybáhozás pedig nem lehet másképp, mint úgy, ha gon-

doskodás történik arról, hogy az ügyvédek száma abban a tempóban, amely tempót ez a statisztika igazol ne növekedjék. Erre azt a metódust ajánlotta egyik képviselő úr — nem emlékszem rá, ma az hogy ki, — hogy a jogi vizsgák szigorítottassanak. Teljesen helyes. Ezt azonban én eredményre vezetőnek nem találom. Kimondom egész nyíltan és őszintén: nincs más segítség, mint az ügyvédi testületet olyan zárt testületté tenni, amelynek létszáma meg van határozva. **(Baracs Marcell: Soha!)** Lehet, hogy a képviselő úr soha nem akarja ezt, én azonban akarom és ha Isten segít, meg is fogom csinálni. *(Helyeslés jobbfelől és középén.)* Nem azért fogom megcsinálni, hogy rendelkezsem azokkal a politikai előnyökkel, amelyeket imputálnak ennek az intézkedésnek az igen t. képviselő urak. Mert távol áll tőlem az a gondolat, hogy én az ügyvédi létszám keret-kitöltésénél kormányintézkedéssel beavatkozni akarnék. Komolyan, becsületesen mondom: semmi egyéb nem vezet, mint az ügyvédi testület prestizsének, az ügyvédi testület színvonalának megőrzése és biztosítása. *(Helyeslés jobbról és középén.)* Én ezzel azt az ügyvédi szabadságot, azt az ügyvédi bátorságot, azt az ügyvédi nyíltságot, amelyre méltóztatnak hivatkozni, veszélyeztetve nem látom, mert ha valaki ebben a zárt testületben benne van, nincs mód, nincs hatalom arra, hogy ettől a jogától megfosztassék és azzal a szabadságával, azzal a nyílt szavával és nyíltszívűségével úgy dolgozhat, mint dolgozik ma, amikor a kamarába való felvétel nincs korlátozva.

Azt mondják az urak, hogy a kamarába való felvételnél majd a protekció érvényesül. Én ezt nem írom alá, mert utóvégre a kamarába való felvétel nem egy ember tetszésétől kell, hogy függővé tétessék, hanem bizonyos szervezet kell, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék. Ha mi nem gondoskodunk arról, hogy ez a szám így korlátoztassék és ha mi félünk a protekciótól, akkor — amire szomorúan mutathatunk rá az utolsó évekből — a protekció helyett következik az öngyilkosság és következik a börtön. *(Ugy van! Ugy van! jobbfelől és középén.)* Ezek az öngyilkosságok, ezek a börtönök azok, amelyek ennek a testületnek prestizsét megromtják, megbontják, amelyek ezt a testületet arról az erkölcsi magaslatról, amelyen igenis mindig állt és kívánom, hogy álljon, le fogják taszítani.

Sine ira et studio, minden jó érzésemnek és mindazoknak az ígéreseimnek fentartásával, amely ígéreseimre Baracs igen t. képviselő úr beszédében hivatkozott, talán jobb akarattal, mint sokan, akik azt hiszik, hogy jót akarnak az ügyvédi testületnek, állítom és vallom, hogy a megoldás egyes egyedül ez. **(Esztergályos János: Milyen pályára menjen jövőben az ifjúság, amely tanulni akar: — Baracs Marcell: Most már mehetnek biztosítási ügynököknek! — Simon András: Beavatkoznak a szakszervezetbe! — Esztergályos János: A szakszervezet ne fájjon Önnek! Van az is olyan tisztességes pálya, mint az ügyvédi pálya! — Zaj.)**

Elnök: Csendet kérek.

Pesthy Pál igazságügyminiszter: Azt méltóztatnak mondani, avval is érvelnek, hogy más szabad pályán nincs korlátozva a felvételek száma, pl. az orvosi és mérnöki pályán. Ott más a helyzet. Az internacionális tudomány, az internacionális diploma, annak a szegény jogásznak pedig itt élnie és halnia kell és ha nem történik intézkedés megmentése érdekében, meg fog halni.

K Ö Z L E M É N Y E K.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Jakab Zoltán dr. igali kir. közjegyzőhelyettes Igalra kir. közjegyzővé kinevezte.

Kitüntetett közjegyzők ünneplése. A m. kir. kormányfőtanácsosi címmel kitüntetett Janits Imre dr. budapesti kir. közjegyzőnek a kitüntetési okiratot a budapesti kamara választmányának jelenlétében az igazságügyminiszter elismerő, meleg szavak kíséretében adta át; a kitüntetett, általános tiszteletnek örvendő kartársat, a budapesti kamara érdemes elnökét utóbb, a legközelebbi rendes társasvacsora alkalmával a kartársak részesítették lelkes ünneplésben.

Ugyanezen kitüntetésben részesült Sztranyavszky Géza balassagyarmati kir. közjegyző, kinek a kormányfőtanácsosi címmel való kitüntetéséről szóló okiratot a balassagyarmati törvényszék főtárgyalási termében az evégből odautazott igazságügyminiszter május 12-én meleg szavak kíséretében adta át.

A közjegyzői kamarák kiküldöttei által választandó felsőházi tag s póttag választása tárgyában a m. kir. belügyminiszter 21.468/927. sz. alatt a következő rendeletet adta ki: A magyar királyi közigazgatási bíróság 1927. évi március hó 22. napján tartott nyilvános ülésében 1299. szám alatt hozott ítéletével dr. Madarász István pécsi kir. közjegyzőnek a felsőház rendes tagjává és dr. Jedlicska Béla szegedi kir. közjegyzőnek a felsőház póttagjává a kir. közjegyzői kamarák kiküldöttei részéről Budapesten 1927. évi január hó 9-ik napján történt megválasztását az egész választásra is kiterjedő hatállyal megsemmisítvén, az új választás határnapját az országgyűlés felsőházáról szóló 1926. XXII. t.-c. 21. §-ában nyert felhatalmazás alapján 1927. június hó 12. napjára tűzöm ki.

A debreceni vándorgyűlés. A „Magyarországi királyi közjegyzők Egyleté“-nek a pünkösdi ünnepek alkalmával *Debrecenben* megtartandó I. vándorgyűlésének programja.

1927. június hó, 5-ik napján:

1. Délelőtt 8 és fél órakor gyülekezés Tóth Endre dr. kir. közjegyző irodájában. Ferenc József-út (Piac-utca) 7. szám.

2. D. e. 9 órakor a ref. nagytemplomban istentisztelet.

3. D. e. 10 órakor gyűlés a városházának kis tanácstermében (I. em. jobbra.) a következő tárgysorozattal:

A) Az örökösödési eljárási novella s annak életbeléptetése. Előadó: *Madarász István dr.* pécsi kir. közjegyző.*

B) A kir. közjegyzői intézmény fejlesztése. Előadó: *Horthy István dr.* nyiregyházi kir. közjegyző.

C) 1. Az 1886:VII. t.-c. 6. és 8. §-ainak megváltoztatása, hogy a kir. közjegyző egy helyettesével együttesen is végezessen közjegyzői teendőket.

2. Az 1874:XXXV. t.-c. 187. §-nak megváltoztatása, hogy az elévülés ne a fegyelmi vétséget megállapító tény, vagy mulasztás idejétől, hanem annak a sértett tudomására jutásától, illetőleg a tény, vagy mulasztás tárgyában lefolytatott polgári vagy bűnvádi eljárás jogerős befejezésétől kezdődjék. Előadó: *Tóth Endre dr.* debreceni kir. közjegyző.

D) Az ugyanazon járásbírószág területén működő kir. közjegyzők működési körének meghatározásánál a „területi“ vagy más (betűsoros, időbeli sorrend) rendszer legyen irányadó? Előadó: *Teleszky Béla dr.* miskolci kir. közjegyző.

E) A közjegyzői kinevezések terén a „valódi“ közjegyző helyetteseket ért sérelmek. Előadó: *Mándi András dr.* debreceni kir. közjegyzőhelyettes.

4. D. u. 12 és fél órakor a ref. Kollégium régi könyvtárának megtekintése.

5. D. u. 1 és fél órakor közös ebéd az „Arany Bika“ szálloda éttermében.

6. D. u. 3 órakor a m. kir. Tudományegyetem nagyverdei klinikájának megtekintése.

7. D. u. 6 órakor a m. kir. Gazd. Akadémia pallag telepének megtekintése. (Kirándulás a villamos vasuton a debreceni nagyerdőn át.)

* A tárgysorozatba pótlólag felvett e nagyértékű előadásra külön felhívjuk a figyelmet.

8. Este 8 órakor közös vacsora a „Polgári lövölde“ nagy-erdei vendéglőjében.

1927. június hó 6. napján. Kirándulás a Nagyhortobágyra.

1. Reggel 7.20 órakor indulás a m. kir. államvasutak főállomásától.

2. D. e. 9.20 órakor megérkezés a Nagyhortobágyi Halastó állomáshoz.

3. D. e. 9 és fél órakor a Halastavak megtekintése (esetleg csónakázás).

4. D. e. 11 órakor szekéren a hortobágyi csárdához: a város ciframésének és törzsgulyájának megtekintése.

5. D. u. 2 órakor közös ebéd a nagyhortobágyi csárdában.

6. D. u. 4 órakor gyűlés Nagyhortobágyon (az előző napról esetleg elmaradt és más aktuális tárgyak u. m. a nyugdíjkérdés megvitatása).

7. Este 7.30 órakor visszautazás Debrecenbe.

8. Este 9.45 órakor megérkezés és ott az állomás külön éttermében közös bucsú vacsora.

Kihirdetett törvények. 1927:III. t.-c. a cég megszűnésének a kereskedelmi cégjegyzékbe hivatalból bevezetéséről (kihird. 1927. ápr. 27.)

1927:IV. t.-c. az örökösödési eljárásról alkotott 1894:XVI. törvénycikk módosításáról (kihird. 1927. ápr. 27.)

1927:V. t.-c. egyes adók s illetékek mérsékléséről és a pengőértékben való számitással kapcsolatos rendelkezésekről, továbbá az önkormányzati testületek háztartásának hatályosabb ellenőrzéséről (kihird. 1927. ápr. 27.)

1927:VI. t.-c. a m. kir. közigazgatósági bíróság hatáskörének az 1921:XXXII. t.-c. hatálya alá tartozó egyének ellátási- és az említett törvény alapján ellátásban részesülő egyének családi pótlék ügyeire való kiterjesztéséről (kihird. 1927. ápr. 27.)

1927:VII. t.-c. a Trianoni Békeszerződés katonai rendelkezései között foglalt egyes tilalmak és korlátozások végrehajtásáról szóló 1922:XI. t.-c. I. fejezete némely rendelkezéseinek kiegészítéséről s módosításáról (kihird. 1927. ápr. 27.)

1927:VIII. t.-c. az Országos Központi Hitelszövetkezet kötvényeinek biztosítására vonatkozó egyes rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről (kihird. 1927. ápr. 27.)

1927:IX. t.-c. a belvizihajók lajstromozásáról és az azokra vonatkozó egyes jogviszonyokról (kihird. 1927. ápr. 27.)*

Rendeletek. 2675/1927. M. E. az átcsatolt területek lakosaival szemben fennálló koronaértékű pénzkövetelésekről szóló rendeletek hatályonkívül helyezése s ezzel kapcsolatos rendelkezések. (Bud. Hirl. 1927. 79. sz.)

43,000/1927. P. M. a jövedelem- és vagyonadó 1927. évi kivetése (Bud. Közl. 1927. 89. sz.)

750/1927. P. M. az egyes adókra vonatkozó törvényes rendelkezések hivatalos összeállítása (Bud. Közl. 1927. 96. sz.)

100/1927. P. M. a földadóra vonatkozó törvényes rendelk. hivatalos összeállítása. (B. K. 1927. 96.)

200/1927. P. M. a házadóra vonatkozó törvényes rendelk. hivatalos összeállítása. (B. K. 1927. 96.)

300/1927. P. M. a kereseti adóra vonatkozó törvényes rendelk. hivatalos összeállítása. (B. K. 1927. 96.)

400/1927. P. M. a társulati adóra vonatkozó törvényes rendelk. hivatalos összeállítása. (B. K. 1927. 96.)

500/1927. P. M. a jövedelem s vagyonadóra vonatkozó törvényes rendelk. hivatalos összeállítása. (B. K. 1927. 96.)

700/1927. P. M. a rokkantellátási adóra vonatkozó törvényes rendelk. hivatalos összeállítása. (B. K. 1927. 96.)

600/1927. P. M. a közadók kezelésére vonatkozó törv. rend. hiv. összeállítása (B. K. 1927. 96.)

59000/1927. P. M. az 1927. évi tartozások fejében engedélyezendő házadó mérséklése tárgyában (B. K. 1927. 101.)

47.266/1927. VII. a. P. M. az új építkezések ideiglenes adómentessége (B. K. 1927. 105.)

57900/1927. P. M. az egyes adók és illetékek mérsékléséről stb. szóló 1927:V. t.-c.-nek az illetékekre, a díjakra s az értékpapír forg. adóra vonatkozó rendelkezései életbe léptetéséről. (B. K. 1927. 110.)

68100/1927. P. M. a számlailleték leszállításáról. (B. K. 1927. 110.)

* A budapesti kir. törvényszéknél, mint központi tkvi hatóságnál vezető hajóaljstromok tulajdonjogát ruházásának, hajójelzálogjognak bejegyzése mint érvényességi kellék stb.

68200/1927. P. M. a fokozatos illetékeknek százalékos illetékké való átalakításáról s ezzel kapcsolatban leszállításáról. (B. K. 1927. 110.)*

Törökországban használandó meghatalmazások és egyéb okiratok hitelesítése és fordítása. A török kormány diplomáciai úton az alábbiakat közölte:

Külföldön kiállított meghatalmazási okiratok török bíróság előtt csak akkor érvényesíthetők, ha azokat vagy török konzul, vagy pedig annak az országnak közjegyzője szerkesztette, amelyben az okirat kelt; az utóbbi esetben az okirat a török konzulátus hitelesítésével látandó el. Meghatalmazási vagy más okiratoknak török fordítását török igazságügyi hatóságok csak akkor tekintik hitelesnek, ha azt török közjegyző vagy török konzulátus készítette. (8.201/1927. I. M. sz.)

Az illetékügyi új rendelkezések.

Az egyes adók s illetékek mérsékléséről stb. szóló 1926. V. t.-c. egyes illetékek tekintetében részben *közvetlen rendelkezéseket tesz* (I.) részben pedig illetékügyi rendelkezések megtételére a pénzügyministernek *felhatalmazást ad* (II.)

I. Magában a törvényben (21-26, 28 §§.) foglalt s 1927. május 16-ával életbe lépő rendelkezések közül a közjegyzői gyakorlatot érintő rendelkezések a következők:

1. a) idegen állam képviselőinek, külföldi tanulóknak, illetve külföldi közművelődési intézetnek elhelyezése céljából eszközölt viszterhes ingatlanszerzései viszonyosság esetén illetékmentesek;

b) *elszakított területről visszatelepülő volt magyar állampolgárok ottani ingatlanát a csonkaország területén lévő ingatlannal való elcserélésére irányuló csereszerződést a vagyonátruházási illeték alól a pénzügyminister egészben vagy részben felmentheti.*

* Az 1927. V. t.-c. 38. §. felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a vagyonátruházási illetékre, az okirati illetékekre, a törvénykezési illetékekre, a közigazgatási illetékekre és díjakra — vonatkozó jogszabályokat hivatalos összeállításban rendeleti úton oly hatállyal kiadhassa, hogy kizárólag az ebben foglalt rendelkezések legyenek irányadók.

Utánajárván, megtudtuk, hogy a hivatalos összeállítás (illeték-codex) csak a nyár folyamán fog megjelenni.

Az a) és b) alatti rendelkezések az életbelépés előtt kötött ügyletekre is alkalmazást nyernek, ha az illeték törlését a befizetés előtt, vagy a visszatérítést a befizetéstől számított öt éven belül kéri.

2. Az új mérsékelt *öröklési s ajándékozási* illetékkulcsok — elhagyva a ritka gyakorlati jelentőséggel bíró nagyobb illeték-alapok utáni tételeket:

Értékalap az örökség, hagyomány, vagy ajándék tiszta értéke:		50.000 P	50.000—100.000 P	100.000—250.000 P	250.000—500.000 P	500.000—750.000 P	750.000—1.000.000 P
1.	Öröklés v. ajándék.	10%	1·50%	20%	2·50%	30%	3·50%
	öröklés						
	ajándék.						
2.	Öröklés v. ajándék	20%	2·50%	30%	3·50%	40%	50%
	öröklés						
3.	Öröklés v. ajándék	50%	60%	70%	80%	90%	100%
	öröklés						
4.	Öröklés v. ajándék	60%	70%	80%	90%	100%	110%
5.		100%	110%	120%	130%	140%	160%

Az ajándékozás után ez illetékkulcsok alkalmazandók az életbelépés (1927. május 15.) után, az öröklés után pedig e kulcs alkalmazandó minden esetben, mikor a kincstárnak az öröklési illetékhez való joga az 1926. év *eltelte után* nyílt meg; ha pedig ily esetben illeték már lerovatott, vagy kiszabott, a vissza-

térítést, illetve törlést 1927. augusztus 15.-ig, illetve ha a rendes jogorvoslati határidő később jár le, a határidőn belül lehet kérni.

3. *A törvényszerű legkisebb érték*: földadó alá eső ingatlanoknál a kat. tiszta jövedelem huszonötszörös összege; a házadó alá eső ingatlanoknál az *illeték kötelezettség keletkezése* évére kivetett házadó alapjául szolgáló nyersbérjövedelem, vagy hasznérték tizszeres összege „nyersbérjövedelem“ az adóévet megelőző utolsó évnegyedben — házbérnegyedben — járó nyersházbérjövedelemnek egy teljes évre átszámított, vagyis négyévnegyedre eső összege 200/1927 P. M. rend. 8. §.)

4. *Engedménnyről* kiállított okirat 20 P. *állandó illeték* alá esik, de az illeték az ellenérték, illetve az engedményezett követelés 0.5%-nál több nem lehet.

Engedményi okiratnak tekintendő az az okirat, melyet az engedményező akár az engedményes, akár az adós részére állít ki, az adós értesítése az engedményezőnek az engedményezése elfogadásáról való értesítése, végül az engedményezésnek az adós részéről való elfogadása, illetve tudomásvétele.

De ha ez okiratok *bármelyikén* az illetéket lerótták, a többi illetékmentes. Mégis ha az adós nyilatkozata egyben tartozás-elismerés, ez az okirat kötelezvényi bélyeg alá esik, kivéve ha az alapügyletre vonatkozó szabályszerűen illetékezett okirat az engedményhez van csatolva. *)

II. Az 1927. V. t. c. II. 27. s 37 §§-aiban foglalt felhatalmazás alapján kiadott s *1927 május hó 16.-ával életbelépett 68,200/1927 P. M. sz. rendelet* bennünket érintő rendelkezései:

1.) *Ingó-adásvétel*, áruszállítás az eddigi III. fok helyett 2%

2.) *betéti, közkereseti társ.* alakulása esetén az 1920.

XXIV. a rendeletben sajtóhiba XXXIV. (t. c. 13 §-ában megszabott III. fok helyett *(ingóbetét)* 1.5%

* Ugy a törvény, mint az életbeléptetési rendelet a *törvénykezési illetékek* közül csupán a bírói határozati és bírói egyezségi illetékekre vonatkozó módosító rendelkezéseket tartalmaz, sem nem érinti a *közigazgatási illetékeket*, következésképpen a 163600/1926. P. M. számú, eddig hatályos *rendeletnek a törvénykezési és közigazgatási illetékekre vonatkozó intézkedései* — kivéve mégis a bírói egyezségi és határozati bélyegeket — *továbbra is hatályban maradnak*, így különösen annak

45 §-a, beadványok, jegyzőkönyvek (tehát hagyaték tárgy. jz. könyvek is.)

46 §-a, mellékletek, felzetek,

55 §-a, beadványok telekkönyvi ügyekben,

56 §-a, cégbírósághoz intézett beadványok stb.

3.) *bérleti és haszonbérleti szerz.* ill. dijj. 20. t.-ben megszabott II. fok helyett 0.5%

4.) *egyezségek* után ill. dijj. 27. t. megsz. III. fok. (valamely jogról visszteher melletti lemondás) illetve minden egyéb egyezség után a II. fok helyett 2% ill. 1%

5.) *élelmezési szerződések* ill. dijj. 29. t.-ben megsz. II. fok helyett 1%

ha azonban oly személy tartásáról vagy élelmezéséről van szó akit az eivállaló törvényszerint eltartani nem köteles; 2%

6.) *házassági szerződés* ill. dijj. 43. t.-ben megsz. II. fok. helyett 1.5%

7.) *jelzálogot alapító okirat* után — akkor is, ha az bármely hitel, vagy bármely jövőben keletkező, vagy keletkezhető követelés biztosítására vonatkozik — az ill. dijj. 54. t.-ben megsz. II. fok. helyett 0.5%

8.) *kezességi okirat* ill. dijj. 60 t.-ben megsz. II. fok. helyett 0.5%

9.) *kölcsön-szerződések*, kötvények, adóslevelek ill. dijj. 64 t.-ben megsz. II. vagy III. fok. helyett 0.5%

10.) *jogokról való lemondás* ill. dijj. 66 t.-ben megsz. II. ill. III. fok. helyett 1% ill. 2%

11.) *letétek átvételéről kiáll. nyugta* ill. dijj. 67. t. A. b. pontjában megsz. II. fok. helyett 0.5%

letéti szerződések ill. dijj. 67 t. megsz. II. fok. helyett 1.5%

12.) *fogadás* után ill. dijj. 86 t. A. pontjában megsz. II. fok helyett 1.5%

ingóságokra vonatkozó reményvásár után u. e. dijt. C. a. pontjában megsz. III. fok. helyett 2%

13.) *szolgálati (munkavállalási) szerződések* ill. dijj. 87. t.-ben megsz. II. vagy III. fok. helyett 1.5%

14.) *szolgalmak megszerzése, vagy megszüntetése* után ill. dijj. 88 t.-ben megsz. II. fok. helyett 1.5%

15.) *lombard kölcsönök*, vagy előlegek után ill. dijj. 89 t. II. p. meghatározott I. ill. II. fok. helyett 0.2 ill. 0.5%

16.) *jelzálogkölcsön amortizációs részletei és kamatai felvételéről szóló nyugták* ill. dijj. 89 t. X. b. p.-ban megsz. II. fok. helyett 0.5%

17.) *tartozás átvállalási okiratok* 0.5%

18.) *törlési engedélyek* ill. dijj. 92 t.-ben megsz. II. fok. helyett 0.5%

19.) *utalványok* ill. dijj. 93. t.-ben megsz. II. fok. helyett 0.5%

20,) nyugták s átvételi elismervények ill. dijj. 101. t-ben megsz. II. fok. helyett	0.5 %
21,) ingókra zálogjogot alapító okirat bármily hitel, vagy jövőben keletkező, avagy keletkezhető követelések biztosítására ill. dijj. 103. t-ben megsz. II. fok. helyett	0.5 %
22,) minden a rendeletben külön fel nem említett okirat mely eddig fokozatos* illeték alá esett, az eddigi I. fokozat helyett	0.3 %
az eddigi II. fokozat helyett	1.- %
az eddigi III. fokozat helyett	2.- %

Kikerekítés.

Az illetékalap 20-szal osztható összegre kerekítendő ki, úgy, hogy 10 P.-nél kisebb összeg figyelembe nem jő, 10 P. vagy ennél nagyobb maradvány összeg pedig teljes 20 P.-nek vétetik.

Ha az értékalap 20 P. meg nem halad, az 2-vel osztható számmal kerekítendő ki, úgy hogy az 1 pengőnél kisebb maradványösszeg figyelembe nem jő, 1 pengő, vagy ennél nagyobb pedig teljes 2 P.-nek számít. Ha végül az értékalap 2 P.-nél nem nagyobb, az alap nem kerekítendő ki, hanem az illetékösszeg kerekítendő ki 2-vel osztható számra.

III. Az 1923. XXXII. t. c. 7 § b. p.-ban foglalt felhatalmazás alapján kiadott, 1927 május 16.-val életbelépett 68100/1927 P. M. sz. rend. szerint a számlailletékek ivenkint:

— 200 P.	2 f.	2000 — 5000 P.	50 f.
200 — 500 P.	5 f.	5000 — 7500 P.	75 f.
500 — 1000 P.	10 f.	7500 — 10000 P.	1 P.
1000 — 2000 P.	20 f.	10.000 — P.-n felül	2 P.

* Az eddigi nemfokozatos, tehát százalékos (pl. váltó) és állandó összegű illetékek — így az utóbbiak közül különösen az okirati, meghatalmazási, hitelesítési, óvási, fordítási stb. bélyegek tekintetében a rendelet rendelkezéseket nem tesz, így mindezek tekintetében az eddigi szabályok, az állandó tömegű illetékekre nézve a 163600/1926 sz. rend. V. rész. I. címében foglalt rendelkezések (— kivéve mégis az engedményeket, melyekre vonatkozólag a fennebbiek szerint eltérő rendelkezések vannak —) maradnak egyelőre hatályban.

A váltók továbbra is az eddigi illeték alá esnek, mert az 1925. IX. t. c. 15. §-ában nyert felhatalmazás alapján kiadott 901/1925. P. M. sz. rend. 2. §-a szerint e rendelet életbelépésétől, 1925 április 27-től kezdve ezek már nem I. illetve II. fokozat, szóval fokozatos illeték alá esnek, hanem százalékos illeték alá (0.2% hat hónapon, külföldön kiállított váltónál pedig 12 hónapon belül lejáró váltónál, 0.5% az ezen időközön túl lejáró váltóknál.)

E lapszám nyomása alatt jelent meg a pénzügyminiszter 75600/1927. sz. rendelete (Bud. Közl. f. é. május 29.-i 121. sz.), mely 1927. június 1-től kezdődőleg a váltóilletéket a fennebbi megkülönböztetés szerint, vagyis belföldi váltó 6 hónál, külföldi váltó 12 hónál nem későbbi lejáratú 0.1% ezeznél későbbi lejáratú váltóknál 0.5%

JUDICATURA.

61. A szegényjogon való bélyegmentesség a perenkívüli eljárásban. Azok az okok, amelyek alapjai a törvény a vagyontalan félnek a peres eljárásban biztosítja a bélyegmentesség kedvezményét, — a perenkívüli eljárás szempontjából is fennforognak. Ezért tiltó szabály hiányában a birói gyakorlat a szegényjogon való bélyegmentességet a perenkívüli eljárásban is megadta.

Ezt megállapítja az 1912:LIV. t.-c. 9. §-ához fűzött miniszteri indokolás is, amely szerint a perenkívüli eljárásokban is azokat az általános szabályokat alkalmazták, amelyeket a törvényszerű rendtartás a peres eljárásokra nézve megszab, amelyek azonban természetüknél fogva a perenkívüli eljárásokra is kiterjednek, így pl. a szegényjog stb. szabályait. Ennek a gyakorlatnak megfelelően rendelkezik az 1914. évi. 72500. M. E. számú rendelet 1. §-a is.

Mindezeknél fogva a m. kir. Kúria a másodbiróság végzésének megváltoztatásával kimondotta, hogy a szegényjog engedélyezése iránti kérelem a másodbiróság végzésében felhozott okból el nem utasítható, — s minthogy a másodbiróság az ő álláspontjánál fogva abban a kérdésben, hogy a bélyegmentesség megadhatásának törvényes előfeltételei fennforognak-e, nem határozott, a m. kir. Kúria az iratok visszaküldésével a másodbiróságot a szegényjog megadása tárgyában újabb határozathozatalra utasította. (Kúria. Pk. I. 415/927 sz.)

62. Az óvásnak mint közokiratnak az érvénytelensége csak magából az okiratból nyilván kitünő körülmény alapján állapítható meg. Az 1886:VII. t.-c. 9. §-a a közjegyzői törvénynek csak a közjegyzők helyettesítésére vonatkozó általános rendelkezéseit módosítja s mint ilyen általános rendelkezést tartalmazó törvényszakasz által — kifejezett rendelkezés hiányában — nem tekinthető hatályon kívül helyezettnek a V. T. 98. §-ában foglalt az a különleges rendelkezés, amely a járásbirósági alkalmazottak óvásfelvételi jogkörét szabályozza.

A V. T. 98. §-a értelmében pedig a váltóóvás felvételére bizonyos körülmények közt jogosultak a járásbirósági jegyzők is, akiknek létszámába beletartoznak a járásbirósági titkárok is. Az a körülmény, hogy a peresített váltóra vonatkozó óvást felvevő titkár helyesen ítélte-e meg az óvás felvételére vonatkozó jogosultságát és a törvényben megszabott hatáskörét esetleg túllépte-e, az óvás érvényességének megállapításánál figyelembe nem jöhet, mert az óvásnak mint közokiratnak az érvénytelensége csak magából az okiratból nyilván kitünő körülmény alapján állapítható meg.

A felülvizsgálati panasznak ide vonatkozó része tehát alaptalan.

Ami pedig az arra alapított panaszt illeti, hogy az óvás tartalma szerint az óvás nem a váltóbirtokos részére vétetett fel, ez a panasz a következő okokból alaptalan.

A fizetés végett való bemutatás esetén az óvás annak a körülménynek a bizonyítására szolgáló cselekmény, hogy a váltót a váltótartozás teljesítésére kötelezettél az mutatta be, aki a követelt teljesítésre jogosult; tehát a törvény abbéli rendelkezésének, hogy az óvásban megnevezendő az a személy, akinek részére felvétellett, nyilván annak megállapítása a célja, hogy a teljesítést arra jogosított követelte.

A kereseti váltót az alperes mint kibocsátó írta alá és a rendelvényes S. M. üres forgatmánnyal látta el és óvatolás végett dr. F. D. ügyvéd mutatta be s az óvás ennek részére vétetett fel.

Üres forgatmány esetén a váltó mindenkori birtokosa az, aki a fizetést követelni jogosítva van, nem ütközik tehát a V. T. rendelkezéseibe, hogy a kereseti váltó alapján az óvás, az azt bemutató F. D. ügyvéd részére vétetett fel annak ellenére, hogy ő valójában nemcsak az alperes, de a felperes szerint sem volt váltóbirtokos, mert a váltónak fizetés végett való bemutatásánál elég a pusztán formai legitimáció is.

Az alperes tehát, aki a felperes kereseti jogát kifejezetten nem is támadta, hanem csak az óvás szabálytalanságát vitatta, — nem kifogásolhatja sikeresen a váltótörvényben megszabott kellékeknek megfelelő óvás hatályosságát azon az alapon sem, hogy F. D. nem volt a váltónak valódi birtokosa. (Kuria P. VII. 2377/1926. sz.)

63. Kiváltságos végrendelet. Nem vitás tény, hogy a felperesek által megtámadott végrendelet az örökhagyó egész terjedelmében saját kezüleg írta és aláírta.

Ebben a végrendeletében az örökhagyó egész vagyonában kizárólagos örökösöként feleségét az alperes nevezte meg.

Az ekként az 1894: XVI. t.-c. 32. §-ában megszabott feltételeknek megfelelően alkotott ez a végrendelet a felhívott törvényszakasz kifejezett rendelkezése szerint mint kiváltságos végrendelet alaki kellékek tekintetében érvényes.

Abból a körülményből ugyanis, hogy az örökhagyó végrendeletének alkotásához két tanút hívott meg és ezekkel a végrendeletéről kiállított okiratot felolvasás után aláíratta, még nem vonható okszerű következtetés arra, hogy az örökhagyó a hivatkozott törvény 1. pontjában körülírt közönséges írásbeli magánvégrendelet alakszerűséghez kötötte végakarátának az érvényességét.

Az örökhagyó végrendelete a hivatkozott törvény 32. §-a értelmében alakszerűleg érvényes lévén e per elbírálása szempontjából nincs jelentősége a felperesek felülvizsgálati kérelmében is vitatott ama kérdés eldöntésének, hogy az örökhagyó végrendelete a törvényben a közönséges írásbeli végrendeletekre megszabott alaki kellékeknek megfelel-e vagy sem. (Kuria 4997/1927. I. P.)

18. Vidéki közjegyző jelöltet, esetleg a közjegyzői teendők összes ágában, különösen telekkönyvi ügyekben teljesen jártas közjegyzői segédet keres.

19. Ügyvédi vizsga előtt álló jelölt közjegyzői irodában óhajt véglegesen elhelyezkedni, alkalmaztatást keres fővárosi irodában. Nőtlen, hadviselt huszártiszt.

A jelentkezéseket a szerkesztőség továbbítja.

Hirdetési díj: alkalmazottat kereső részéről 2 P.
alkalmazást kereső részéről 1 P.

HELLD JÁNOS

irodalmi és nyomdavállalata

(Budapest, II., Margit-körút 7. — Telefon: T. 273-95)

— e lap előállítója —

elvállalja a közjegyzői irodák részére szükséges
nyomtatványok pontos, izléses és
jutányos készítését.